BONDIA® ARUBA

Gobierno 'running out the clock'?
Den acuerdo cu Hulanda...?

Diasabra 27 di Januari 2024 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Edward Maduro di Sindicato di Aduana (SADA):
"Ainda e departamento mes tin hopi reto

Pagina 3

- **Hulanda ta reconoce Papiamento como un lenguahe minoritario Europeo** Pagina 2
- **Do Nascimento: "Ta maneho di Gabinete a convence Hulanda cu Aruba mester reforma"** Pagina 4
- **Programa Nacional pa combati economia informal presenta na Conseho di Minister** Pagina 6

Gruponan a entrega nan Plan di Seguridad di Aruba su Carnaval

Pagina 2

Merca ta stop fondo pa UNRWA pa posible participacion den atake di Hamas na Israel

Pagina 24

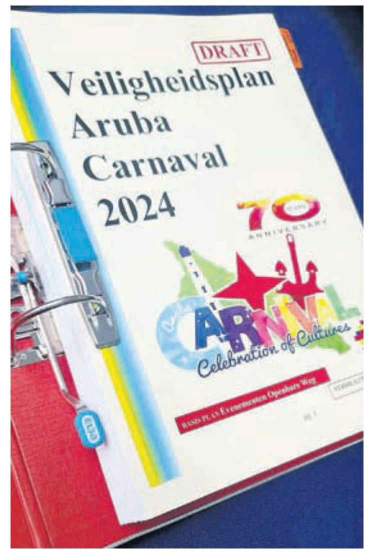
Polis Spaño ta detene sospechoso "mas busca" den caso di labamento y placa y sindicato di droga Hulandes

Pagina 8

Gruponan a entrega nan Plan di Seguridad di Aruba su Carnaval

Gruponan di mucha y adulto cu ta participa na e paradanan di Carnaval 2024 a entrega nan plan di seguridad pa nan respectivo grupo.

Di parti di Crisis Management Office (CMO) Aruba, e gruponan a haya e sosten pa asina nan por a yena nan formularionan cu e informacionnan necesario pa cumpli cu e Plan di Seguridad di Aruba su Carnaval.

Mester bisa cu gruponan cu a yena nan formularionan a keda satisfecho, ya cu asina nan tin un bista completo di kico tur nan mester tene na mes na dje pa asina cumpli cu e parti di seguridad general di nan grupo.

Tambe tin cu informa cu e documento ta uno bibo, esta cu por tin adaptacionnan den caso cu un situacion imprevisto presenta. Si esaki sucede, e lider di grupo lo informa mesora pa asina tur e instancianan concerni pa cu e plan aki por wordo informa na tempo di dicho cambio. Pero no por desvia for di e palabracionnan haci durante e encuentronan pa por a yega nan e plan final aki.

Adhunto cu e articulo aki por mira e gruponan cu a pasa na oficina di CMO pa asina yena y entrega nan plan di seguridad.

E plan ta contene tur informacion necesario cu cada un di e partnernan cu tin un of otro tarea pa cu e celebracion di Carnaval. Den e documento aki tur partner tin e persona di contacto pa den caso cu un situacion di emergencia presenta, nan sa mesora kende nan mester comunica cune y atende e asunto en cuestion.

Ta spera cu mirando cu e gruponan cu ta participa na e paradanan di Carnaval tin nan plan di seguridad formalisa. Ta keda awor na e publico pa nan por comporta nan mes manera mester ta, pa asina cada grupo por presenta nan trahe, obranan di creatividad, nan artenan, etc., riba e ruta di e parada sin cu nan ta wordo stroba.

Seguridad mester por conta pa nos tur, esta pa e participantenan den e parada, pa e publico y esnan cu ta "first respondernan".

Hulanda ta reconoce Papiamento como un lenguahe minoritario Europeo

Ayera, manera diferente medio di comunicacion internacional a publica, Conseho di Europa a anuncia cu Hulanda a reconoce Papiamento como un lenguahe minoritario Europeo.

Segun e portal neerlandistiek.nl, Hulanda a reconoce Papiamento, como tambe Frisio, bao di Deel III di e Carta Europeo pa Idioma Regional of Idioma di Minoria. Esey a ser anuncia ayera door di e Conseho di Europa. Cu esaki ta bin mas posibilidad (legal) y financiamento pa mantene y usa Papiamento.

Segun e portal a indica, cu Deel III, tin un trayecto cu ta wordo inicia pa gobiernonan ariba nivel nacional y Boneriano pa fomenta e uso di e idioma Papiamento na Boneiro den enseñansa y medio di comunicacion, den gobernacion y den e comunidad en general.

A pesar cu Aruba y Corsou tambe ta islanan cu ta papia Papiamento, e reconocemento bao di Deel III di e Carta pa Papiamento ta conta solamente pa Boneiro. E portal ta indica cu Boneiro tin 24.000 habitante, di cual alrededor di 8.000 solamente ta papia Papiamento, segun calculacionnan. Na e parti Europeo di Reino, posiblemente alrededor di 60.000 persona ta papia Papiamento y e idioma ta keda proteha automaticamente bao di Deel II di e Carta.

E reconocemento pa Papiamento ta sucede na un momento unda e provincia di Limburg ta evalua un plan di idioma nobo y ta pidiendo un reconocemento bao di Deel III pa Limburgs. Limburgs tin reconocemento manera idioma regional desde 1997 bao di Deel II di e Carta.

Sinembargo, Conseho di Europa a adverti Hulanda aña pasa tocante e falta di un plan di idioma pa Limburgs y e diputado Kuntzelaers a admiti recientemente cu gobernacion a stop di cumpli cu nan responsabilidad pa Limburgs durante e ultimo 25 aña.

Edward Maduro di Sindicato di Aduana (SADA)

"Dia Internacional di Aduana a pasa y ainda e departamento mes tin hopi reto"

Ayera 26 di januari a conmemora Dia Internacional di Aduana, resaltando e relevancia cu e funcionarionan publico aki tin pa un pais, specificamente pa Aruba. Den esaki, Bon Dia Aruba a tuma contact cu Sindicato di Aduana di Aruba (SADA) na unda su presidente a señala cu e trahadonan den e area aki ta sinti nan mes mal contento pa diferente punto.

Edward Maduro a sigura cu departamento di Aduana tin basta reto den ultimo añanan aki. "Como cuerpo di Aduana nos ta pasando no den e miho momento, tin hopi demotivacion, mal contento di e manera con e cos ta bayendo. Y esey tin di haci como por ehemplo, cu nos tin añanan wardando riba un edificio nobo. Constantemente nos ta den corte cu casonan di ambtenaarnan, unda nos tabatin e caso grandi di salario cu reorganisacion di Aduana, cu te dia di awe for di 2018 nos ta den corte, nos no a keda cla ainda. Ta cosnan cu ta pone cu ambtenaar ta demotiva."

Ademas di esey, el a trece dilanti cu tin falta di material, "algo cu bo ta pensa, cu ta suppose di ta automatico, cu bo ta provee e dienst. Y nos ta purba traha cu locual nos tin, den sentido di sinta negocia cu minister pa por yega na unda nos por yega mas facil, pasobra di un banda bo ta purba compronde cu nan tambe tin un tarea pa cumpli cune, pero ora bo tin un dienst di Aduana cu ta hinca den caha di gobierno 350 miyon florin pa aña, mi ta kere bo tin cu duna un tiki mas di atencion pa asina purba al menos provee e material cu mester pa traha," el a bisa.

Esey ta e retonan cu nan tabatin y cu te ainda nan tin, manera Maduro a señala. Nan ta premira cu e retonan aki lo bay keda, pa motibo cu segun Maduro su opinion, esnan cu tin cu tuma e decision "kisas no ta sinti of no ta compronde e pakico. Si acaso bo tin un ley di un management cu no ta yuda mucho tampoco, e ora e ta bira un problema mas grandi. Si bo tin un management cu a pesar di e retonan cu e doñonan di trabao tin, esta gobierno, bo ta keda haci bo esfuerso pa por yega unda bo tin cu yega. Pero e gran mayoria di nos ta sinti cu bo ta wordo neglisha no solamente door di e hefe pero tambe door di bo management, e ora bo ta bay ta mas leu for di cas," el a sigura.

Uniforme ta un otro punto cu Maduro a bin cune pa loke ta trata e retonan. Segun el a afirma, ultimo tempo nan a haya uniforme cu "no ta esun di e miho den hopi aspecto, no ta cumpli cu locual e uniforme mester representa. Den e seccion mes bo tin tekort di material pa nan haci nan trabao. Den pasado nan a yega di haya material for di US Customs, pero for di bo dunado di trabao mes of e material cu mester pa traha, bo no ta haya. 15 aña pasa mas o menos nos a haya herment y ekiponan sofistica e tempo ey pa haci bo trabao, pero awe e hermentnan ey ya caba a bira obsoleto y nan no a bin cu otronan mas nobo. Mi ta supone cu nan kier haya donacion. E ta jammer pasobra bo ta wak cuanto placa Aduana pone den caha di gobierno y locual bo mester pa traha cune no tin," el a expresa.

Pa su persona, esaki ta cosnan simpel cu nan tin mester pa nan por haci control riba barco of container. Di mesun manera e trainning cu mester bin, "practicamente tur cos cu ta necesario pa bo tin un Cuerpo di Aduana bon getrained, bon capacita, cu hermentnan cu ta necesario pa e trabao. Esey ta conduci tambe pa e demotivacion y e mal contento."

Ademas, den pasado a yega di trece dilanti e parti di bevordering cu tambe ta un otro problema cu "no ta solamente den Aduana, sino den tur dienst di gobierno. Esey ta un problema hopi grandi, bo tin un departamento di Recurso Humano cu no tin nada di humano den dje, tur ambtenaar cu tin cu haya nan bevordering tin cu pasa un caminda di cruz cu e pretexto di Landspakket cu ta un acuerdo cu Hulanda; pero e manera con esaki ta ser implementa no ta esun cu eigenlijk ta cuadra cu afspraak riba e nivel ey. Y ora bo wak e prestatiemanagement tambe, ta un otro punto cu no solamente Cuerpo di Aduana ta demotiva y obstina, e ta conta pa otro ambtenaar tambe den aparato gubernamental, esey ta otro tema cu nos ta bezig cune. Indexering awor a bin riba mesa, kiermen ta hopi cos tin cu ta afecta e Cuerpo di Aduana," Maduro a enfatisa.

Den e parti di opleiding, el a declara cu nan tin tekort di personal y nan no por caba cu e reorganisacion. Y sin lubida e edificio nobo, cu segun Maduro desde 2016 casi tabata cla y despues gobierno a cambia a bisa cu no. "Añanan ta pasa. Prome cu eleccion 2021 nan a priminti cu esey ta bay sucede, pero eleccion a yega na 2021 y te ainda tres aña despues na 2024 ni sikiera a rosa e tereno, corda pone e prome piedra."

Pa finalisa, Maduro a laga e mensahe cu nan ta keda optimista y cu e fe cu algun cos lo cuminsa drecha back. "Den coleganan cu a pesar di tur cos nan ta cumpli cu nan trabao, nan ta yega trempan pa cumpli cu nan 8 ora, kisas nan no lo bay extra-mile ni kier pone extra empeño, pero nan ta cumpli cu locual nan tin cu haci. Y como directiva di sindicato nos ta purba motiva nan toch y e profesion cu nos ta eherce con cu bay bin ta beneficia no solamente nos como trahado pero full pais Aruba, cu speransa cu cos por drecha den futuro y nos por yega back unda Cuerpo di Aduana tabata 20 aña pasa," el a finalisa.

Parlamentario Independiente Do Nascimento:

"Ta e maneho di Gabinete Mike Eman a convence Hulanda cu Aruba mester di reforma"

Recientemente, Parlamentario Independiente Sr. dr. Ryçond do Nascimento, a traves di un comunicado di prensa, a trece padilanti su opinion ariba e problemanan actual den partido politico AVP, partido cual e tabata forma parti di dje anteriormente, y con den su opinion, e dominio di famia Eman ta e causa principal di e problemanan aki.

E parlamentario ta indica den e comunicado cu e problemanan actual den AVP ta consecuencia di e dominio colonial di e famia Eman y e dominio aki, segun el a señala, tin tres caracteristica.

Segun e parlamentario e prome caracteristica aki ta falta di transparencia y democracia. El a splica cu for di su punto di bista, decisionnan clave ta wordo tuma pa e rumannan Eman en bes di pa henter e partido hunto y cu esaki ta un cuestion di mantene poder den man di e famia.

"Awendia e reunionnan aki ta tuma luga den cas di mama Blanche, na unda nan ta conspira y discuti, y si un hende ta representa un menasa pa e poder di famia Eman, nan ta studia con nan por elimina e persona ey. Ta di e manera aki e Emannan hunto cu nan siguidonan di mas fiel a pone obstaculo den caminda di Betico Croes, Watty Vos, Tico Croes y Otmar Oduber pa neutralisa nan. E manera con e Emannan a combati Watty Vos internamente, ta wordo sinti como un traicion te dia di awe. E desgusto t'ey ainda den Playa P'ariba y Playa P'abao," do Nascimento a expresa.

El a sigui menciona cu na di dos luga tin un cultura di faboritismo den AVP. El a indica cu e lider tin algun favorito, e "prins- y prinsesnan", cu ta wordo poni den spotlight cada rato. El a agrega cu na mesun momento no ta excepcional pa e lider falta respet na e demas candidato- y boluntarionan y cu ademas, e competencianan di e candidatonan y nan esfuersonan ta wordo ignora. "E candidato y boluntarionan ey no ta sinti e seguridad pa nan por expresa nan desacuerdo ni e confiansa pa por confronta e situacion actual pa miedo di represalia di e famia," el a remarca.

Y e di tres caracteristica cu e parlamentario independiente ta trece padilanti den su opinion ta cu nan ta gusta crea ja-knikker. Do Nascimento ta resalta cu si un persona cu ta parti di e partido kier un carera politico largo y influencia den partido, e mester bira un ja-knikker.

E personanan aki, el a señala, tin speransa pa haya un number chikito riba e lista di candidato y aunke hopi di nan tin critica fuerte riba e lider, nan no tin curashi pa bis'e manera e ta.
"E elementonan narcisista di e lider tampoco ta yuda crea un comunicacion habri. Ora bo confronta e lider cu e berdad, su man ta cuminsa tembla, e ta bira cora y e kier bin te na bo cas pa exigi rectificacion. Casi nunca un hende ta wak e lider den su wowo, ta bis'e e berdad y ta mand'e su cas back cu un troshi di bacoba," e parlamentario a expresa.

For di su punto di bista, famia Eman ta crea e aparencia di no tin arte ni parte den ningun di e scandalnan di corupcion cu ta afecta AVP. Sin embargo, el a señala, ta evidente cu AVP ta un tera fertil pa corupcion. El a menciona cu por lo menos seis di e nuebe ministernan di AVP durante e gabinetenan di Mike Eman tabata envolvi den scandalnan di corupcion of negoshi raro y cu e ministernan aki tabata mas preocupa cu enrikece nan mes y gana e siguiente eleccion cu e progreso structural di Aruba.

Do Nascimento a señala cu, entre otro, ex-minister Michelle Hooyboer-Winklaar, por ehempel, tabata involucra den un concesion dudoso na e compania InsureToStudy BV pa seguro di salud pa studiantenan Arubiano na Hulanda; ex-minister Paul Croes a ser condena pa crea un comercio cu ontheffing relaciona na e prueba di mercado laboral; y ex-minister Benny Sevinger a wordo condena pa motibo di soborno relaciona na terenonan comercial.

"Mientras e partido ta specialisa su mes den practicanan dudoso, AVP a perde su base profesional. Fundacion Mito Croes y Fundacion Digna Laclé-Herrera no ta mas cu un fachada. Profesionalnan manera Juan David Irausquin, Angel Bermudez y Richard Arends no kier ta involucra activamente cu e politica di e partido. Ta dificil pa un profesional serio asocia su mes cu AVP si e partido no kier asumi responsabilidad di loke su ministernan a haci, y mucho menos e partido kier haci algo pa preveni cu e fechorianan ta bolbe tuma luga. Pa colmo AVP ta acusa e huesnan y Ministerio Publico di corupcion, pasobra Croes y Sevinger a haya condena pa soborno," e Parlamentario Independiente a expresa.

El a indica cu di e 33 mil persona cu a vota pa AVP na 2013, masha hopi a bandona e partido. Na 2017 no menos cu 11mil votado a bandona AVP, y na 2021 otro 5mil votado. El señala cu si e tendencia aki continua, e partido lo por conta solamente cu tres asiento na 2025, cu posiblemente un of dos restzetels.

E parlamentario ta di opinion cu ademas, e partido nunca a demostra di ta capaz di por planifica di manera efectivo. El a trece pa dilanti como ehempel e investigacion di Algemene Rekenkamer riba e proyecto BO ARUBA.

El a remarca cu e investigacion ta mustra cu e proyecto a ranca sali malo desde su principio y cu e no tabatin obhetivonan claro, loke ta haci e imposibel pa midi e exito di e proyecto. El a señala cu Algemene Rekenkamer a conclui cu e proyecto a expone Aruba na riesgonan di integridad y riesgonan financiero y cu e mal administracion di e proyecto a crea un sinfin di oportunidad pa mafia gana placa.
Do Nascimento a agrega cu AVP a crea diferente debe, manera debe riba e Presupuesto Nacional, fondonan special, fundacionnan di gobierno, companianan estatal, SOGA y e famoso PPP. El a remarca cu no ta un sorpresa si e proyecto BO ARUBA ainda tin un impacto negativo riba e situacion financiero di Aruba y, en particular, riba inflacion.

"Ta pa motibo di un debe mas grandi cu interesnan halto ta crea urgencia pa Departamento di Impuesto recauda impuestonan cu mas eficiencia. Pa motibo di e falta di responsabilidad y falta di disciplina fiscal, Hulanda a impone supervision financiero riba Aruba. Ademas, como cu proyecto BO ARUBA no tabata cumpli cu ningun norma di sostenibilidad, ta e maneho di Gabinete Mike Eman a convence Hulanda cu Aruba mester di reforma, loke a conduci na e pakete di reforma conoci como Landspakket 2020," el a expresa.

Pro ultimo el a resalta den su opinion, tin solucion pa e problema di AVP, y esaki ta cu e partido mester reforma profundamente. Esaki, el a expresa, ta inclui cu e structura colonial mester hala un banda pa Good Governance, un codigo di integridad, identificacion di funcionnan cu tin riesgo pa corupcion y un proceso los di famia Eman pa selecciona candidatonan.

For di su punto di bista, el a indica cu e partido mester bandona e manera ad hoc di traha y mustra compromiso sincero cu sostenibilidad.
"Ta e ora ey solamente planificacion efectivo por ta parti di e proceso di tuma decision den AVP. Mester desaroya competencia den e partido, ya cu actualmente e partido no tin e capacidad necesario pa goberna di manera responsabel. Finalmente, e mentalidad di "fix" mester cambia pa un mentalidad cu realmente tin curason pa nos patria, nos yiunan y nietonan," Do Nascimento a finalisa.

Nota di redaccion: Un observacion cercano di e partidonan politico na Aruba ta mustra e sistema di dinastia of 'friends and family', similar na esun di AVP, ta prevalente den tur partido tradicional.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com
Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Gobierno 'running out the clock'?

Den acuerdo cu Hulanda...?

Despues di aprobacion di e ley di supervision financiero (LAft), gobierno di Aruba y Hulanda ta sigui na mesa pa delibera riba e asunto di ley di Reino di supervision financiero cu gobierno di Hulanda ta desea desde inicio. Pero indudablemente por sinti cu a cay un silencio, no tin tanto señal di un dialogo continua den loke falta pa cumpli ainda, esta e ley menciona. Di banda di gobierno di Aruba ta bisa cu partidonan ta na mesa y di banda di Hulanda e sectretario di estado a laga sa cu ta papiando, pero cu "no tin avance ainda". Kico ta pasando? E interes pa finaliza e asunto a desaparece? Aparte di e tema mes, tin un diferencia di opinion tambe tocante e urgencia pa yega na un acuerdo?

Nos por mira aki un similaridad remarcable di e caso aki cu loke ta sucediendo na Estadonan Uni, unda e ex-presidente y candidato pa presidencia, y pa haya residencia den prison, ta moviendo cielo y tera pa, manera ta bisa den lenguahe di deporte, 'run out the clock': no ta importa con basta cu logra cu e tempo di wega restante caba. E tardanza cu tabatin pa trece e casonan hudicial contra Trump ta haci cu awor ta existi e posibilidad cu no tin tratamento den corte mas, te despues di eleccion na november proximo. Y si e ex-presidente sali victorioso, loke no ta imposible, e podernan grandi presidencial ta duna oportunidad pa elimina gran parti di e casonan. Ademas, cu e sistema indirecto di e 'electoral college' por duna sorpresa negativo pa esun cu haya mayoria di voto.

Pero nos atencion primordial aki no ta bay na e situacion na Merca, aunke semper esey ta di importancia pa nos tambe. E atencion ta bay na e esfuerzonan cu nos ta mira na caminda aki na Aruba pa 'run out the clock' den e confrontacion cu tin cu gobierno Hulandes tocante e ley di Reino di supervision cu obviamente actual gobierno di Aruba no ta desea. Nos por lesa varios comentario den prensa local y Hulandes unda ta describi e posible acuerdo entre e dos contrincantenan encuanto e ley, y su supuesto consecuencia 'agradable' di un reduccion di e interes cu Hulanda ta cobrando riba e prestamonan haci den e crisis di Covid. Nos ta di opinion cu hopi hende ta demasiado optimista den nan valoracion di e 'incentivo' aki cu parlamento Hulandes a impone pa negociacion cu gobierno di Aruba. Ken a bisa cu e peso extra di miyones pa aña na interes den e proximo añanan tin asina un efecto na Aruba, cu ta bay di acuerdo mas pronto posible cu e propuesta Hulandes? Nos ta pensando den direccion contrario cu, tambe pa motibo electoral, ta conveniente keda pospone un acuerdo mas tanto posible y mirando e posibilidadnan pa haci tal, nos no ta hustifica pero si ta imagina nos e manera di pensa tras di e tardanza aki.

Pa cuminza, tin un ley local di supervision vigente cu, mescos den e caso di un ley di Reino, ta exigi cumplimento di parti di Aruba, cu e mesun sancionnan cu un eventual ley di Reino lo por impone. Tanten gobierno di Aruba ta cumpli cu su parti pa loke ta e ley aki, lo ta dificil tilda nan di mal gobernacion, en todo caso no pa loke ta e aspecto aki di maneho financiero. Y como cu e proyecto di ley di Reino lo ta un ley a base di consenso, con gobierno di Hulanda por forza un consenso, si no tin un sancion fuerte bastante pa logra esey, si gobierno di Aruba no ta mira un urgencia, cu e ley local na vigor? E sancion cu goberno y parlamentarionan Hulandes tabatin na vista tabata hustamente e menaza di impone interes halto, cu a termina cu gobierno di Aruba a 'call their bluff' y a percura mediante medida fiscal pa tin suficiente placa, en todo caso den e promer añanan, pa cubri e gastonan extra aki.

Tur esaki ta hiba nos na e scenario actual, unda naturalmente di banda di Aruba lo mustra bon voluntad kedando na mesa, pero avanza den e dialogo lo ta 'otros cien pesos'. Ademas e secretario di estado ta negociando for di un posicion debil, pasobra aunke e tin un mandato parlamentario como gobierno demisionario pa continua negociacion, si e asunto realmente bira candente, e lo keda como asunto cu e gobierno nobo lo mester maneha. Pero, e comentario cu un gobierno mas derechista lo no tin tanto pacenshi cu gobierno di Aruba, esey ta un riesgo grandi? Esey ta depende con ta valora e situacion di e momento ey. Banda di un actitud menos comprensivo cu sigur lo ta presente, kico ta e armanan cu cual e gobierno nobo Hulandes ta bay inicia e confrontacion? Basicamente e mesun armanan cu e gobierno demisionario ta laga atras. Pa un ley di consenso mester convence Aruba, y pa un intervencion a base di otro articulo di Statuut no tin un situacion pa hustifica tal. Manera bisa anteriormente, e arma inventa di extra interes no a resulta.

Pa 'run out the clock' te na eleccion di 2025 sin un decision no ta facil pero tampoco imposible. Un eventual intento pa forza e asunto exigiendo un aprobacion di gobierno Aruba por resulta den daño pa hopi tempo na e relacionnan den Reino. Y, manera bisa anteriormente: e menaza di interes halto no ta importa gobierno di Aruba niun sagrado comino pasobra no ta nan ta paga...

Programa Nacional pa combati economia informal presenta na Conseho di Minister

Despues cu na december ultimo Minister Geoffrey Wever a ricibi oficialmente e Programa Nacional pa combati e economia informal na Aruba di e Comision Combati Economia Informal, Conseho di Minister a ricibi un presentacion detaya riba esaki.

Na 2021 investigacion di Departamento di Asuntonan Economico, Comercio y Industria hunto cu Prof. Schneider a conclui cu e balor di actividadnan economico den e sector informal ta 20% di e producto interno bruto. Economia informal ta actividadnan economico cu simplemente bisa no ta cumpli cu leynan existente. Esaki ta encera entre otro no ta inscribi na Camara di Comercio, no tin permiso pa haci negoshi y no ta registra na Departamento di Impuesto. Esaki ta nifica cu esnan activo den e sector informal no tin e gastonan cu esnan cu si ta cumpli cu leynan. Esaki ta crea un situacion di competencia inhusto pa companianan cu si, na e manera corecto, ta cumpli cu nos leynan.

Riba peticion di minister Geoffrey Wever, conseho di minister a duna su aprobacion pa instala un comision pa traha un plan nacional pa combati e economia informal na Aruba. E comision a wordo instala riba 10 di mei 2023 y ta consisti di representantenan di Departamento di Asuntonan Economico, Comercio y Industria, Departamento di Impuesto, Directie Arbeid en Onderzoek, Sociale Verzekeringsbank y Aruba Trade and Industry Association.

Conseho di Minister a ricibi un presentacion riba e plan nacional pa combati e economia informal di Departamento di Asuntonan Economico, Comercio y Industria cu alabes ta presidente di e Comision Combati Economia Informal. E Programa Nacional ta contene diferente accionnan pa combati e economia informal na Aruba pa e periodo 2024- 2027. Trabao di e comision lo sigui enfoca riba implementa e diferente accionnan y lo entrega cada aña un relato riba tur e trabao haci y lo monitor tambe e implementacion di e accionnan.

Nos desaroyo economico ta depende grandemente di nos comerciantenan cu ta inverti y crea e cuponan di trabao y ta cumpli cu nos leynan. Ta importante garantisa cu e punto di salida ta igual pa tur comerciante segun minister Geoffrey Wever. E Programa Nacional cu ta contene diferente accionnan ta e prome stap di sector publico y priva pa hunto combati e economia informal.

Minister Geoffrey Wever kier a gradici Departamento di Asuntonan Economico, Comercio y Industria, pa e presentacion amplio na Conseho di Minister riba e Programa Nacional pa combati e economia informal cu ta e resultado di e cooperacion entre Departamento di Asuntonan Economico, Comercio y Industria, Departamento di Impuesto, Directie Arbeid en Onderzoek, Sociale Verzekeringsbank y Aruba Trade and Industry Association.

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Reconocemento na nivel Europeo di Papiamento

Den nos edicion di awe nos ta cuminza cu referi na un articulo tocante e decision cu a ser tuma den Conseho Europeo pa duna Papiamento e status di proteccion cu otro idioma regional o di minoria, manera e idioma regional Fries na Hulanda, tambe tin dentro di e programa pa promocion y conservacion di idioma regional y di minoria dentro di Union Europeo. E decision ta concerni awor solamente Bonaire, como parti di pais Hulanda, pero ta di spera cu dado momento e reconocimento ta toca e dos otro islanan, Aruba y Corsou. Loke a capta nos atencion ta e hecho cu na Bonaire e parti di poblacion cu por considera ainda 'native speaker' ta solamente un tercio di e poblacion di 24.000 habitante actual. Cu esey e situacion di Papiamento na e isla ey ta hopi mas problematico cu na Aruba o Corsou, unda ainda un parti mayoritario tin Papiamento como idioma nativo. E programa Europeo di apoyo ta encera estimulo den enseñanza, medio di comunicacion y comunicacion den aparato publico.

Mientras nos ta aplaudi e logro aki pa e isla ruman cu mester di esaki tambe, ta obvio cu cerca nos no tin motibo pa warda riba apoyo den e sentido aki, ya cu nos conoce felizmente un situacion mas faborable pa nos idioma nacional. Loke a tuma lugar na Bonaire especialmente desde 2010 cu e isla a bira parti di Hulanda, cu un inmigracion fuerte for di e pais madre, mester ta un advertencia pa nos cu nada cu t'ey awe necesariamente t'ey mañan ainda, a menos cu nos cuid'e. E forma pa preveni esey ta un maneho explicito y diligente di tur esnan envolvi den esaki, bao di cualnan por conta tambe medionan di comunicacion. Ta pesey tambe nos esfuerzo pa mantene e contribucion cu abo como lector ta lesando actualmente. Y pa cumpli cu esaki inmediatamente, nos ta continua cu e labor di tur siman.

Native speaker
E situacion na Bonaire ta trece nos riba un tema importante, y esey ta e papel di e 'native speaker' pa cual nos no mester busca un traduccion den Papiamento pasobra e ta acepta como e concepto na cual nos ta referi. Pero, si nos ta desea di tin un termino di nos mes, nos por papia di un persona cu tin e idioma di e pais como su idioma materno. Un base fuerte di un mayoria cu tin e idioma materno ey ta importante, loke na Bonaire no tabata e caso despues di e asalto migratorio Hulandes cu a haci e Boneriano bira un minoria den su propio pais. Nos felizmente no ta den e situacion ey y por dedica atencion na otro aspecto di e encuentro di idioma na nos isla. Pasobra contrario na loke ta pensa talvez, no ta e 'native speaker' so ta importante y ta contribui, sigur den un situacion unda e proporcion di persona naci na otro pais ta considerable pero no mayoritario, manera ta e situacion actual na Aruba. Ta den e encuentro entre hende cu un background diferente ta surgi palabra y expresion cu ta bira parti di e idioma nacional.

Esey ta trece nos na actualidad unda e influencia simultaneo di Spaño y Ingles ta fuerte. Tin varios termino di Ingles cu ta penetra actualmente cu ta bin banda di palabra adopta caba den pasado di Spaño. Nos a yega di trata varios di nan aki, manera 'adresa', di 'to address'; manera den 'adresa' (atende) un asunto. Den Papiamento di antaño, cu no ta tanto practica mas, nos conoce e verbo 'dresa' loke awendia a bira 'drecha'. Esaki naturalmente ta bin di Spaño: 'enderezar'. Aki nos por mira tambe cu dentro di Papiamento mes tambe tin desaroyo unda e forma di pronuncia y skirbi ta cambia, sin cu necesariamente tabatin influencia externo hungando un papel. Tambe regularmente nos ta mira 'relata' ta aparece na lugar di 'relaciona'. Aki ta surgi un contradiccion pasobra nos conoce 'relata' caba como e verbo relaciona cu e sustantivo 'relato'. Den un caso asina nos preferencia ta pa no usa 'relata' y keda usa e 'relaciona' cu semper tabat'ey caba. Nos no ta boga pa para e desaroyonan aki, pero si ta kere cu ta na su lugar pa mustra riba esaki. Hopi biaha ta surgi palabra nobo pasobra hende no ta haci un esfuerzo pa busca e palabra corecto; esey tampoco por ta e proposito...

93 Mericano morto despues di operacion cosmetico na Republica

(AP)—Oficialnan di salud Mericano ta bisa cu 93 Merican a muri despues di operacion cosmetico na Republica Dominicana desde 2009, cu hopi di e morto recien envolviendo un procedura conoci como un "Brazilian butt lift."

E operacion a crece den popularidad recientemente y a causa mortonan den otro pais tambe, incluyendo Merca. Un rapport publica diahuebs pa e centro di control y prevencion di malesa (CDC) no por a bisa con comun e mortonan aki ta y si nan ta mas comun na Republica Dominicana.

E rapport ta sugeri stapnan cu turistanan medico mester considera prome cu nan biaha pa haci operacion. "Sea informa riba ken ta haciendo bo operacion, e cualificacionnan di e persona aki y si e facilidad ta capaz di haci e operacion, y si e por provee cuido adecua despues di operacion—cual ta hopi importante," manera Dr. Matthew Hudson, e autor principal di e estudio, a bisa.

Un Brazilian butt lift ta envolvi inyeccion di grasa. E rapport a inclui detayenan di aproximadamente dos decenas di morto, y mayoria tabata e resulta di grasa of bloedproppen den pulmon of sanger.

Complicacionnan for di operacion cosmetico no ta unico pa Republica Dominicano. Reportahenan di morto despues di operacionnan cosmetico a keda surgi na Merca, kisas mas frecuente na Florida. CDC a publica un rapport separa diahuebs tocante 15 caso di infeccion bacterial den hende muhe cu a bay na un centro di operacion cosmetico na Florida na 2022.

Reportahenan sporadico tambe a bin for di Mexico, incluyendo aña pasa ora pashentnan Mericano a haya meningitis di hongo despues di a haya operacionnan cosmetico den e ciudad di Matamoros. Dos clinica a wordo cera y decenas di morto a ser reporta.

E Republica Dominicana tambe ta conoci como un destinacion pa vakantie, y algun dokter eynan ta promove na Merca ofreciendo implanta di pecho, lipo y otro operacion na un prijs mas barata. Despues di un aumento den mortonan Mericano na 2019 y 2020, y embahada Mericano a tuma contact cu CDC, cual a investiga hunto cu e Ministerio di salud Dominicano.

Nan a conta 93 morto relata na operacion cosmetico di ciudadanonan Mericano na Republica Dominicana entre 2009 y 2022, of un averahe di aproximadamente shete pa aña. Casi tur tabata hende muhe. Mas cu mita di e mortonan a sosode desde 2019, cual ta coincidi cu e popularidad creciente di e Brazilian butt lift. Na Merca, casi 29,000 di e proceduranan a ser conduci na 2022, segun e American Society of Plastic Surgeons.

Manera tur aña

Temporada di Influenza ta activo atrobe

Rond mundo y tambe aki na Aruba Influenza tipo A ta ocacionando preocupacion bou di nos poblacion. Riba medionan di comunicacion por a tuma nota di algun ciudadanonan preocupa vociferando cu nan ta presenciando un malestar pisa y pa comunidad cuida.

For di Seccion di Epidemiologie di DVG encarga pa colecta, registra y analisa datos di enfermedad circulando riba nos isla, a ricibi informacion for di dokternan di cas, dr Horacio Oduber Hospital y laboratorio (priva) cu ta señala lo siguiente:

- Desde 26 Nov 2023 te cu 7 Januari 2024 un aumento den caso nan confirma di Influenza A a ser registra.
- Den e ultimo siman nan di 2023 y e prome siman di 2024: tin un promedio di 21 caso confirma pa siman, cual ta un promedio di 3 caso pa dia.
- E categoria di edad mas afecta pa e Influenza A ta 45-64 aña (26.8%) y 65+ aña (37%).
- Informacion ricibi di dokter nan di cas tambe ta mustra un aumento den sintomanan respiratorio durante e mesun temporada ariba menciona.

For di dr Horacio Oduber Hospital tambe a ricibi informacion cu un promedio di 10% di nan pashentnan ingresa den hospital riba diferente piso ta pa motibo di Influenza A.

Sintomanan registra ta:

- Curpa kibra
- Tos
- Dolor di cabez
- Dolor di musculo y join
- Dolor di garganta
- Nanishi ta core
- Keintura

Hunto cu e casonan di Influenza A tambe tin mas virus cu ta circulando y ta duna sintomanan respiratorio manera COVID, Rhinovirus, Adenovirus y otro typonan di virus . E virus responsabel pa gran mayoria di malestar bou di nos poblacion ta Influenza A na e momentonan aki. Pa por proteha bo mes di Influenza DVG tin vacuna di Influenza completamente gratis pa e grupo di riesgo cu ta ensera adulto mayor di 60 aña y ciudadanonan cu un of otro malesa cronico of un enfermedad cu ta afecta nan sistema inmunologico. Pa es cu no ta cay bou di e grupo di riesgo pero ta desea e vacuna, por cumpra esaki pa afl 20,- na Departamento di Malesanan Infeccioso.

Pa proteha bo mes y otronan di Influenza A, DVG ta sigui conseha comunidad pa practica e medidanan di higiena cu ta ensera.

- Laba man frecuentemente
- Evita contacto cu hende malo
- Si bo ta malo evita bay den publico, keda cas y "ziek uit"
- Usa tapa boca pa proteha bo mes y otronan
- Mantene un alimento saludabel y bebe suficiente liquido (awa, thee) pa mantene bo mes hidrata
- Haci movecion pa mantene un bon condition

Si bo persona ta malo y ta presencia problema respiratorio, tuma contacto cu bo dokter di cas pa sigui monitor bo salud.

Departamento di Salud Publico ta sigui monitor pa virusnan cu ta circula riba nos isla pa mantene comunidad informa y pa por preveni.

Pa mas informacion like nos Facebook page Directie Volksgezondheid DVG Aruba, Follow nos riba Instagram directie_volksgezondheid_aruba, subi nos website www.dvg.aw, yama nos na 5224200 of mail nos na servicio@dvg.aw

Aviacion na Corsou ta luchando pa recupera status di FAA Categoria 1

(CuraçaoChronicle) - Apesar di progreso significante, e sector di aviacion civil na Corsou ta sigui lucha cu obstaculonan crucial den recupera e status di FAA categoria 1. E bista aki ta loke Minister Charles Cooper di Trafico, Transport y Plan di espacio (VVRP) a comparti.

Particularmente, e presupuesto y composicion di e empleadonan na Curaçao Civil Aviation Authority (CBA) ta permanece blokenan significante den exitosamente completa un evaluacion di FAA. Segun Cooper, un logro importante den e proceso ta e aprobacion di e ley Passenger Safety Oversight Charge di Parlamento di Corsou. E ley aki, generando entre 1.3 pa 1.6 miyon florin anualmente, ta crucial pa fondo pa personal cu ta train na CBA. E ley lo contribui na mehora y mantene e standard di siguridad den e sector di aviacion, un rekisito pa logra e status FAA Categoria 1.

Sinembargo, e implementacion di e ley ta solamente parti di e solucion. Minister Cooper ta enfatisa cu e expansion di personal na CBA y e fondonan asocia ta posee ainda cambionan significante. Aunke e Conseho di Minister a keda di acuerdo na un aumento substancial di posicion, documentonan concreto te ainda ta pendiente. Esaki ta complica mas ainda pa e rekisitonan di CFT, stipulando cu e posicionnan nobo mester ser haya dentro di e structura existente di gobierno.

Ademas, CBA su presupuesto tabata insuficiente pa añanan pa por adecuadamente ehecuta tareanan, responsabilidadnan y ambicionnan. Sin atende e elementonan esencal pa evaluacion di aviacion efectivo, FAA Categoria 1 ta mustra leu.

E problemanan dentro di Corsou su sector di aviacion no ta nobo y ta presente desde Minister Cooper su mandato anterior. Apesar di trece varios experto di aviacion, progreso ta mas poco poco cu loke a anticipa. Minister Cooper ta admiti e desafionan andando y ta enfatisa e importancia di solucionnan efectivo pa eleva Corsou su sector di aviacion na e nivel desea.

Maneho bao critica a causa di acoso sexual dentro di departamento di polis na Corsou

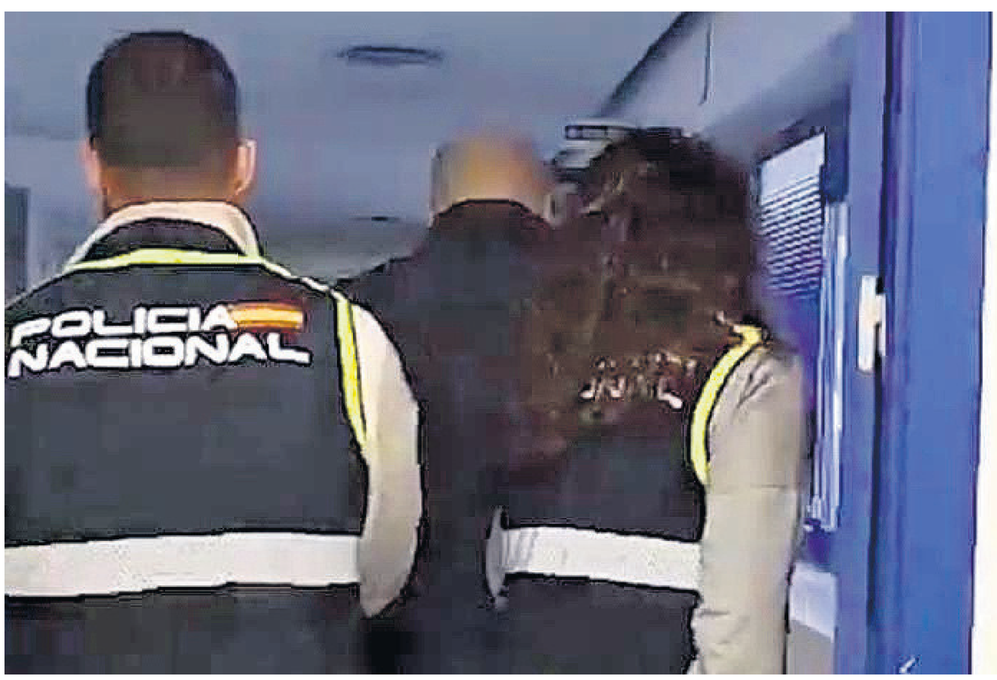

CuraçaoChronicle) - Tin reportahenan di acoso sexual dentro di e ekipo di Curaçao Police Department (KPC), e cuerpo policial di Corsou.
E noticia ta circulando riba varios canal di media, acusando cu e maneho ta neglisha e victimanan. KPC a responde cu un comunicado di prensa, fuertemente negando e acusacionnan aki.

Ta alega cu e ekipo di maneho no ta actua 'adecuadamente y apropiadamente' despues di ricibi reportahe di empleadonan tocante comportamento inapropia. "Nos ta trata tur caso cu nos ta ricibi cu cuido y atencion,' KPC a declara. E forsa policial ta declara cu nan kier ta transparente cu e publico tocante nan strategia pa cu e incidentenan aki.
Pa medio di haci esaki, nan ta spera di crea un espacio laboral safe unda e empleadonan por ehecuta nan trabao cu pas sin cu nan ser acosa.

Polis Spaño ta detene sospechoso "mas busca" den caso di labamento y placa y sindicato di droga Hulandes

(NLTimes) - Polis na Spaña a detene un homber cu nan a yama "e criminal mas busca y peligroso na Hulanda." E ta identifica como Karim B., un supuesto lider di crimen for di Amsterdam mira como un rival top di Ridouan Taghi, ken actualmente ta den huicio na Hulanda.

Spaña su Polis Nacional a anuncia e aresto di 6 individuo en total riba diahuebs como parti di un investigacion di juni 2018. E 6 persona cu a ser deteni na Malaga y Melilla bao acusacionnan inicial di labamento di placa a causa di 6 miyon euro den ganashi for di trafico di droga y sospecha di participa den un sindicato di crimen.

Autoridadnan a freeze e bienes incluyendo 3 miyon euro den diferente cuenta di banco y 172 propiedad cu un balor combina di 50 miyon euro. Investigadornan tambe a confisca 75 mil euro den cash, 10 mil euro den joyas y 2 arma di candela. Polis a lansa un investigacion mas di 5 aña atras pa combati e trafico amplio di cocaina. Na Spaña esaki mas tanto ta enfoca riba Malaga, Melilla y Marbella ademas di Barcelona. "Durante e investigacion, e ta posibel pa verifica e existencia di e compania compleho basa na Maroco, Republica Dominicana, Hulanda, United Arab Emirates y Spaña," Polis na Spaña a bisa.

E acusacion di labamento di placa ta grandemente conecta na un sistema estilo Hawala unda e placa y bienes ta cambia man den un set di transaccionnan complica cu varios diferente fuente. Polis a bisa esaki a ser usa pa "laba cantidadnan grandi di placa cu cual nan tabata genera propiedad y bienes di varios forma."

E sospechoso principal ta Karim B., ken su ruman homber Samir a ser asesina na Marbella un decada atras. Karim aparentemente a tuma over su ruman homber su rol como hefe di un organisacion grandi di trafico di cocaina. Na e tempo aki, e tabata considera di maneha un operacion grandi di cocaina basa riba e parti West di Amsterdam mientras cu el a keda na Spaña. Ambos RTL Nieuws y De Telegraaf a reporta cu Karim B. tabata un victima tacha pa asesinato nombra den mensahenan protegi manda pa asociadonan di Ridouan Taghi, incluyendo Richard R., y tambe conoci como Rico e Chileno y mafioso Italiano Raffaele Imperiale.

Investigadornan na Hulanda a intercepta e mensahenan y fiscalnan a usa nan den varios huicio. Recientemente Imperiale a cuminsa coopera cu autoridadnan na Italia. Segun Telegraaf, Imperiale na un punto a comparti informacion usa den e chat tocante unda Karim B., tabata traha y un cafe unda e tabata frecuenta.

Hulanda lo manda ayudo humanitario entrega via paracaida pa Gaza "si e oportunidad presenta su mes"

(NLTimes)—E gabinete Hulandes a anuncia diabierna cu e ta considerando usa e ehercito pa entrega ayudo humanitario via paracaida riba e Gaza Strip. Tres minister di gabinete a cofirma un carta manda pa Tweede Kamer, bisando cu ainda nan ta mirando nan opcionnan.

E ministernan a bisa diabierna cu "e gobierno ta investigando e posibilidad di un contribucion militar pa e entrega di ayudo humanitario pa e hendenan di Gaza via metodonan aereo. E Ministerio di defensa tin e intencion di conduci un entrega via paracaida si e oportunidad presenta su mes. Detayenan tocante un paracaida asina lo por ser publica solamente despues cu esaki a sosode pa motibo di siguridad.

"E gobierno ta hopi preocupa tocante e situacion humanitario grave na Gaza. Necesidadnan humanitario ta keda aumenta debi na e scarsedad enorme di cosnan esencial manera awa, cuminda y material medico," segun minister di asunto den exterior Hanke Bruins Slot, minister di defensa Kajsa Ollongren y Geoffrey van Leeuwen, e minister encarga di comercio den exterior.

Mas trempan, e corte internacional di husticia a dicidi cu e gobierno Israeli mester tuma "medidanan drastico y inmediato" pa mehora e situacion na Gaza, cual ta inclui expansion di

esfuersonan di alivio. 64,000 persona na Gaza a ser herida, y 1.7 miyon hende a keda sin cas desde cu e guera a plama den october.

Gobierno Hulandes ta presionando caba pa mas acceso pa entrega alivio via metodo terestre. "Ademas, opcionnan pa mehora apoyo via metodonan aereo of un ruta maritimo tambe ta keda bao monitorio y investiga cu partnernan, den acuerdo cu e mocion di Dobbe et al," e ministernan a bisa. "E cooperacion completo di Israel su banda ta un condicion importante den e manera aki."

Miembronan di gabinete tabata referiendo na un mocion adopta pa Tweede Kamer siman pasa cual a enfatisa cu e paisnan di Francia y Jordan a entrega ayudo via paracaida pa Gaza. E mocion "ta haci un yamado riba gobierno pa sigui e ehempel di Francia y Jordan y entrega ayudo pa e hendenan di Gaza via paracaida of barconan tanten cu esaki no ta posibel via tera, y pa continua cu esaki" pa mas largo cu ta necesario.

E mocion a ser aproba pa un voto di 102 contra 47. Solamente e PVV, BBB y SGP a vota en contra di e medida aki, mientras cu Ja21 a abstene di votamento. E mocion a ser entrega pa parlamentario di SP, Sarah Dobbe, y a ser acompaña pa parlamentario di Volt, Laurens Dassen, parlamentario di DENK, Stephan van Baarle, Kati Piri di GroenLinks-PvdA y Christina Teunissen di PvdD.

Hulanda:

Homber condena di bati chauffeur di PostNL mata pa via di entrega laat ta haya sentencia reduci

(NLTimes)—E Corte di Apelacion na Den Haag a reduci e sentencia imponi riba un homber di 31 aña cu a ser condena pa su pelea cu un postbode di 42 aña den cual e chauffeur a ser asesina. E sospechoso, Yassin el B., a ser sentencia cu ocho aña den prizon caba, pero e corte a baha esaki pa cinco aña ora el a suministra su veredicto diabierna.

E incidente a sosode na Rotterdam-Hoogvliet dia 21 di februari 2022. E corte a bisa cu e carga di asesinato accidental no a ser proba, manera OM a bisa. Fiscalnan den e apelacion a bisa cu un sentencia di 10 aña tabata hustifica den e caso, pero e corte no a bay di acuerdo ora el a duna su veredicto diabierna. Yassin el B., no a mata e victima intencionalmente, e corte a dicidi.

E corte a bisa cu e carga adecua ta asalto resultando den morto, cual a ser proba. E Corte di Districto na Rotterdam tambe a pensa esey e tempo ey, pero a impone un sentencia di ocho aña den prizon. Ora e caso a ser procesa inicialmente, OM a recomenda un termino di 6 aña den prizon.

E chauffeur di PostNL kier a entrega un pakete na e sospechoso na Rotterdam-Hoogvliet. Su bel di cas no tabata traha debi na fayo den coriente. El B. tabata wardando pa e pakete, y a dicidi di sigui e postbode.

Ora El B. a yega cerca dje, e chauffeur a bisa cu e no por dun'e e pakete pasobra el a ser desregistra for di sistema caba. Despues un pelea a surgi, cual a caba cu kico e corte a bisa tabata un "scop hopi duro", cual a causa e victima pa cay.

Su cabes a dal e vloer, cual a causa un craneo kibra y daño celebral. E postbode a muri un siman despues dia 1 di maart 2022. E caida tabata loke a causa e su morto, segun e corte a dicidi. El a rechasa e defensa di e sospechoso cu el a ataca e postbode den auto-defensa.

Colombia: Candela forestal ta menasa cu destrui parti di Sierra Nevada di Santa Marta

(Infobae) – E cantidad di municipio cu ta den alerta cora pa riesgo di candela forestal a aumenta ayera diabierna. Den un rapport reciente di Instituto di Hidrologia, Meteorologia y Studionan Ambiental (Ideam) a revela cu 681 zona di e pais ta permanece den alerta cora.

Di acuerdo cu Ideam, e cifra a aumenta pa e condicionnan seco loke a aumenta e probabilidad di candela di cobertura vegetal na henter teritorio nacional.

"Debi na e persistencia di condicionnan seco na e pais, e cantidad di punto di calor ta subi, como tambe e probabilidad di candela di cobertura vegetal, na unda actualmente tin alerta cora y oraño di menasa di candela den regionnan Caribe, Andino y Orinoquia principalmente," e instituto a indica.

Segun e rapport, e departamentonan cu tin mas municipio afecta cu alerta cora pa riesgo di candela ta: Cundinamarca (112), Boyaca (100), Tolima (45), Santander y Norte de Santander (39 cada uno), Bolívar (38) y Antioquia (35).

Ademas, e rapport tambe a indica cu tin otro 198 municipio cu ta den alerta oraño cu posibilidad di candela forestal manera: Antioquia (49), Santander (34), Nariño (26) y Cauca (19).

Tambe ayera a bira conoci cu e candelanan aki ta menasa cu destrui parti di Sierra Nevada di Santa Marta. For di tres dia caba lidernan comunal di e parti halto di Cienaga, na Magdalena, tabata haci un yamado na organismonan di control pa cuminsa cu e labornan pa controla e candela.

Segun comunidad indigena cu ta cerca di e zona, te e sero di mas halto ta ser afecta pa loke nan ta manifesta nan preocupacion pa e perdida di flora, fauna y e riunan Sevilla, Frio, Tucurinca, Sherua, "tur parti di ariba ta cendi na candela," segun e lider comunal di Palmor Apolinar Vasquez a bisa.

Forsa Aerospacial Colombiano (FAC) tabata trahando pa paga e candela na sector di Pueblo Nuevo na Sierra Nevada di Santa Marta cu e sistema Bambi Bucket.

Peru: Welga indefini ta afecta actividad turistico na Machu Picchu

(El Comercio) – Poblacion di districto di Machu Picchu a cuminsa un welga indefini debi na nan mal contento pa e inicio di benta online di entrada na e ciudadela y red di caminda Inca a traves di un plataforma administra pa Joinnus.

Un di e prome medidanan di blokeo di e caminda di trein a cuminsa for di diahuebs 25 di januari.

Operadornan turistico y e poblacion ta teme cu Estado ta bay busca privatisa entrada na llaqta inca di Machu Picchu, pero minister di Cultura, Leslie Urteaga a desmenti e informacion varios biaha.

Sinembargo, e malcontento a aumenta debi na mal informacion, pues e minister a señala cu e empresa Joinnus no ta bay cobra comision pa e cobro di entrada durante e prome seis luna pa huur e plataforma conveni den e contract, pero algun persona ta relaciona esaki cu e pago online di comision pa uso di carchi di debit of credito.

Agencianan di turismo local a reporta cu e plataforma tuboleto.cultur.pe si ta presenta e cobro di comision, sinembargo, e pago adicional aki tambe tabata existi den e website di Direccion Desconcentrada di Cultura di Cusco.

A verifica riba e plataforma di Joinnus cu tin un comision di 3 soles y te hasta 2.23% di e costo total pa pagonan dependiendo di e carchi. Kiermen turistanan nacional lo tin cu paga un costo adicional pa por drenta na Machu Picchu.

Esey tambe ta sucede pa turistanan stranhero, pa nan e comision ta yega hasta 4.45% adicional, di acuerdo cu loke e mesun plataforma ta señala.

E plataforma anterior tambe tabata cobra monto adicional pa turista nacional y stranhero como "gastonan operativo."

Vocero di minister di Cultura a alerta cu ora ta realisa e cumpra di ticket a traves di website, banconan por cobra comision ora ta usa carchinan di debit of credito, esey a causa un confusion den algun personanan cu tabata kere cu ta trata di un comision pa Joinnus.

Awor, tocante e protesta, agentenan di Polis Nacional di Peru a yega te luga cu e fin libera e transito blokia y biaheronan lo por a continua cu nan recorido, te ayera e protesta tabata continua na unda e presenta enfrentamentonan cu bom lagrimogeno y personanan a ser herida.

Presidente di Mexico ta bay presenta reforma pa prohibi consumo di fentanilo

(Infobae) – Presidente Andres Manuel Lopez Obrador a informa cu den e pakete di reforma na Constitucion Mexicano cu ta bay presenta 5 di februari proximo, ta bay inclui e prohibicion di consumo di droga kimico, entre nan fentanilo, pa motibo di casonan di morto pa overdosis na Mexico y Merca.

Den su conferencia di prensa di ayera, el a bisa cu prohibi droga kimico y evita promove nan consumo "ta e parti mas importante" awor, afirmando cu tatanan di famia y maestronan a pidie pa sigui cu e campaña di informacion na scol.

E mandatario a comenta cu ta considera e droga kimico como "algo hopi peligroso" cu ta causa hopi daño, loke den su opinion, esey ta un di problemanan principal di Merca, ya cu den ultimo añanan a provoca e morto di mas di 100 mil hoben pa overdosis.

Lopez Obrador a bisa cu gobierno mester evita consumo di droga; sinembargo, el a reitera su apoyo na autoridadnan di Merca y a indica cu den un reunion cu legisladonan di Texas, un di nan a conta cu e pareha di su yiu muhe a muri pa overdosis di fentanilo.

"Nos tin cu cuida esey, tur nos apoyo na pueblo di Merca pa enfrenta e pandemia aki, esey tin un efecto humanitario, no tin nada di haci cu cuestion politico of ideologico. Ta hopi tristo cu ta un asunto di salud, nos mester ayudo di tur." El a bisa.

Cuba: Diaz-Canel ta afirma cu medida economico ta e caminda definitivo pa prosperidad

(CiberCuba) – Gobernante Cubano, Miguel Diaz-Canel a afirma cu e medidanan economico adopta pa e regimen ta e "caminda definitivo pa prosperidad di Cuba."

Asina el a indica den un video comparti a traves di rednan social, den cual por aprecia tambe e prome secretario di Partido Comunista de Cuba (PCC) incitando un grupo chikito di habitantenan na e provincia di Cienfuegos.

"Cu e medidanan, poco poco, nos ta bay reorganisa economia. Cu e medidanan, poco poco nos ta bay ta riba e caminda pa un miho situacion y nos ta bay habri e caminda definitivo pa prosperidad y desaroyo cu e pueblo aki merece, cu ta un pueblo heroico," e gobernante a bisa.

Cu microfon den man pa papia dilanti un decena di persona, Diaz-Canel tabata mustra visiblemente irita contra e Cubanonan cu tabata critica su gestion y cu ta cualifica su medidanan pa coregi distorsionnan y reimpulsa e economia manera un pakete cu ta recorta mas ainda e capacidad di e Cubanonan pa genera rikesa.

"E conceptonan ey no ta wordo maneha den un pakete neoliberal, por lo tanto e no tin nada di haci, esey ta un mentira, un deshonor cu cual nan ta purbando di confundi nos poblacion," e lider a bisa di e asina yama "continuidad."

Dilanti e impopularidad y e protestanan di e Cubanonan pa e aumento di prijs di servicio- y productonan di prome necesidad, e gobernante mester a bandona su oficina di Palacio pa recore pueblo- y ciudadnan, den un strategia di imagen cu lo pon'e mustra cercano na e victimanan di su politica economico. "Nos tur mester tin tur e informacion aki, participa den e proceso aki, studia bon tur loke ta wordo publica ariba e medidanan, pa nos apoya e medidanan y sali pa dilanti," Diaz-Canel a bisa den su discurso.

Diabierna, Diaz-Canel a alerta e pueblo di Ciego de Avila cu pronto lo cuminsa na e pais un evaluacion nacional di e medidanan economico aproba y a pidi pa nan expresa nan dudanan tocante e tema.

"Boso por haci propuestanan. Esun cu ta kere cu tin otro cosnan cu cual nos por mehora e pais, nos ta hacie. Nos tin mester pa 2024 cambia e situacion cu nos a biba den e ultimo tres aña, pa e motibonan cu boso sa caba," el a bisa na final di un bishita na unda, curiosamente, tur loke e tabata encontra den su caminda tabata empresanan productivo, cu resultadonan positivo, mercadonan agricola surti y promesanan di un miho futuro.

Kenya ta bisa cu por logra exito na Haiti solamente cu apoyo multisectorial

(DiarioLibre) – Representante di Kenya dilanti Conseho di Seguridad di Nacionnan Uni (ONU), Martin Kimani, a manifesta cu aunke e mision ta un intervencion importante, por logra exito na Haiti solamente cu apoyo multisctorial y un alianza multiple.

"E fondonan y e programa di Nacionnan Uni, como tambe su organismonan specialisa hunto cu otro actornan mester uni na fabor di Haiti. Esaki ta e di dos parti di e innovacion cu ta rekeri y e ta un parti vital. Aunke e mision di intervencion ta importante, por logra exito na Haiti solamente cu un apoyo multisectorial y un alianza multiple," el a expone den e sesion di ONU celebra diahuebs ultimo.

El a sigui bisa: "E apoyo aki mester wordo coordina na e necesidadnan den e tereno y e mester ta den coordinacion cu e mesun y tambe cu e capacidad- y esfuersonan di e gobierno y e pueblo Haitiano."

El a revela cu Kenya na e momentonan aki ta den contacto cu asociadonan cu e meta di prepara conferencianan di promesa di contribucion, den formato di mesa rondo. E conferencia aki ta pretende di mobilisa e recursonan necesario, fondo, ekipo, logistica pa e mision y a bisa cu nan ta spera cu e iniciativa aki por permiti e despliegue sin retraso.

E ta realisando tambe un evaluacion di e riesgo- y mecanismonan di supervision den un consulta estrecho cu e organismonan corespondiente di Nacionnan Uni cu e meta pa e mision ta den coordinacion cu e politica di due diligence den materia di derechonan humano.

Kimani a expresa cu Kenya a mantene un dialogo cu autoridadnan di Haiti, miembronan di Comunidad di Caribe (Caricom) y otro asociadonan pa loke ta trata e actividadnan di preparacion necesario.

"Nos a prepara e documentonan fundamental cu lo dirigi e operacionnan di e mision, e concepto operacional, e acuerdo ariba e statuut di e forsanan, e acuerdo ariba e uso di forsa, e codigo di conducta y disciplina, un plan di formacion y e structura di e mision. Tambe nos ta participando den e seleccion, verificacion y capacitacion di e personal cu lo forma parti di esaki," el a remarca.

El a bisa cu e mision ta bay tin mester di recursonan specifico pa logra un impacto constante. Den e contexto aki, el a elogia e secretario general di ONU pa e avancenan realisa den e creacion di e fondo pa respalda e mision.

"Nos ta haci un yamada na tur e Estadonan miembro pa nan compromete urgentemente cu e mision y respalda e deficiencia di recursonan notable cu ta existi. Esaki ta asina particularmente ora ta referi na e contribucionnan di fondonan, ekipo y apoyo logistico," el a señala.

No obstante, el a gradici e Estadonan miembro cu a uni na e mision pa medio di constitucion personal, ekipo y fondonan y el a sigura cu Kenya a avansa bastante den e etapa di preparacion.

Secuencia di banda pa Aruba Caiso & Soca Monarch 2024

ACSM2024 ta tuma lugar riba dia 26 & 27 di januari na Carnival Village

E agrupacionnan cu ta participa na Aruba Caiso & Soca Monarch 2024 (ACSM2024) a trek lot pa haya sa e secuencia di banda pa diabierna, 26 di januari 2024 y diasabra, 27 di januari 2024. Durante di dos anochi na Aruba Carnival & Entertainment Village, un total di 42 cantante lo presenta den tres categoria.

Diabierna tabatin e anochi di Caiso & Groovy Soca y diasabra ta e anochi pa Power Soca resona. E edicion aki di ACSM lo conta cu 3 corona, pues 3 monarca musical lo keda eligi. Stichting Musica ta entusiasma cu e participacion di 8 "Rookies" y un total di 18 banda cu lo participa.

Pakete pa entrada di tur dos anochi ta disponibel via Pay.AW y tambe na Citgo Boulevard, Citgo Essoville, Citgo Palm Beach y Citgo Santa Cruz. Na porta lo tin tickets pa entrada disponibel cada anochi.
Arubianonan den exterior lo por sintonisa via Pay Per View: www.telearuba.aw/PPV y lo por sinti e musica y ambiente aki na Aruba.

Publico ta permiti pa drenta cu "folding chairs" di tela. Stoel di palo of plastic no ta permiti y lo tin areanan asigna pa sinta. E parti dilanti di stage lo wordo reserva pa fanaticada y esnan cu kier baila, bula, grita y apoya nan cantante y/of banda preferi. Tambe lo tin un tribuna pa esnan cu ta desea di sinta.

Portanan lo habri desde 7or di anochi riba ambos diabierna y diasabra anochi y e programa oficial lo ranca sali pa 8or di anochi. Bar y cushina lo ta bon surti.

Stichting Musica ta gradici SETAR NV, Gobierno di Aruba, Aruba Bank, Aruba Airport Authority, Ban Serio, Aruba Tourism Authority, Elite Productions & Entertainment, Telearuba y UNOCA pa nan aporte na nos talentonan local y e festival di mas grandi di nos cultura.

	BAND	STAGE NAME	NAME OF SINGER			SONG TITLE	CAT.	COMPOSER	ARRANGER
1	Caribbean Band	Mighty Jaoul	Ralph Godet	M		Nation Rags & Flags	POWER	Ralph Godet	Ralph Godet
2	Duro Entertainment	Casper	Jair Dijkhoff	M		Freedom	POWER	Duro Entertainment	Duro Entertainment
3	DLS	Queen Chanty	Chantal Quant	F		Carnival Heart Beat	POWER	Richard Quant	Hubert Thiel & Denny Loefstop
4	Phenomenon	Marrybell	Marrybell Maduro	F		Sende Sende	POWER	Hendry Tromp	Hendry Tromp
		Rusty	Reynaldo Sprott	M		Wine & Break Away	POWER	Hendry Tromp	Hendry Tromp
5	Hot Ones Band	Soca Mafia	Angelo Richardson	M		Old Time Thing	POWER	Angelo Richardson	Emil Krozendijk
6	Suona	EZRRRRRA	Ezra Bosnie	M		We Carnaval-in	POWER	Dolfi Richardson	Dolfi Richardson
		Joe Rock	Joel York	M		We Fettin	POWER	Joel York	Joel York & Raul Piar
7	D'Islanderz	Magy	Magy Marin	F	R	Marathon	POWER	Randolph Berry & Claudius Philips Jr.	Wayne Spanner
8	YX3M	E.K.	Eugene Kemp	M		A.I. Artificial Intelligence	POWER	Eugene Kemp	Eugene Kemp & Rygel Isabella & Harvey "Toolz" Agunbero
		M.I.K.E.Y.	Carlmichael Richardson	M		Unity	POWER	Harvey "Toolz" Agunbero	Harvey "Toolz" Agunbero
9	X-Static Band	MasterKey	Reinwald Geerman	M	R	Together	POWER	Reinwald Geerman & John Francis Jacobs & Juameth Ignacio	John Francis Jacobs
10	'N Fuzion	Aimee	Aimee Middendorp	F		Sahara Desert	POWER	Nigel Hoek & Denzel Browne	Nigel Hoek
		The Commissioner	Dolfi Richardson	M		The Carnival Train	POWER	Dolfi Richardson	Dolfi Richardson
		The Priest	Jairo Maduro	M	R	D' Fiesta	POWER	Danny Koolman & Dolfi Richardson	Danny Koolman & Dolfi Richardson & Nigel Hoek
11	Buleria	Chayoman	Chayo Tromp	M		Light It Up 70	POWER	Chayo Tromp	Chayo Tromp & Mark Maduro
		Buddy Love	Jair Vesprey	M		Early Morning	POWER	Jair Vesprey & Carl Roosberg & Janiro Elsden	Rygel Isabella
12	Tsunami	Big Reckless	Agmyr Vesprey	M	R	Big Help	POWER	Claudius Philips Jr.	Claudius Philips Jr.
		Daddy Bass	Randolph Berry	M		Come See	POWER	Randolph Berry	Hendry Tromp
		Easy B	Bradley Vesprey	M		Another One	POWER	Shirlan George & Bradley Vesprey	Hendry Tromp
		Galloway	Carl Roosberg Jr.	M		Mash Up	POWER	Carl Roosberg	Rod Benjamin & Michael Odor
		Jr. Bass	Randon Berry	M	R	Innit	POWER	Claudius Philips Jr. & Randolph Berry	Claudius Philips Jr.
		King Nutz	Justin Valdez	M	R	Taking The Streets	POWER	Randolph Berry	Claudius Philips Jr.
		Lady La Rouge	Ruthjean Helder	F		Get Busy	POWER	Claudius Philips Jr. & Randolph Berry	Claudius Philips Jr.
13	Musical Time	Long Roy	Roy Illis	M		Back Home	POWER	Leo Rodriguez & Roland Kock	Pedro v/d Linden
14	Sunrise City Players	The Scientist	Bryan van Putten	M		Until The Morning	POWER	Bryan van Putten	Bryan van Putten
15	Zeta Band	Mighty Tattoo	Richard Quant	M		Till The Morning	POWER	Hendry Tromp	Hendry Tromp

Ruta y Secuencia di Parada di Mucha Oranjestad

Mañan, diadomingo 28 di januari ta tuma lugar e Parada di Mucha Oranjestad. Organisador di Carnaval, SMAC a revela e ruta y secuencia di grupo pa e ocasion festivo.

E parada ta cuminsa pa 1or di atardi, y e ruta ta Aruba Entertainment Center Dakota, Avenida Milio Croes, Vondellaan, L.G. Smith Blvd y ta termina na Citgo Blvd.

Secuencia di grupo
1. Centro di Bario Noord
2. Champagne Kids Carnival Group
3. Don Flip Carnival Group
4. TOB Kids Carnival Group
5. Little Groovers Carnival Group
6. Empire Kids Carnival Group

Accidente di cadena entre 3 auto cu 2 persona herida

Diabierna mainta a drenta informe di un accidente cu hende herida banda di e veld di Kudawecha, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na esitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente di cadena entre 3 auto unda cu e chauffeur di un Chevrolet Equinox no a regula su velocidad ni a mantene distancia a bay dal fuertemente tras di un Honda Fit y a manda esaki bay dal tras di un Nissan March. Na yegada di e ambulance nan a atende tanto e chauffeur di e Chevrolet y tambe un otro persona den e March mas dilanti. Ambos a ser atendi y transporta cu ambulance pa hospit

Aunke e dama tin hopi keho entrega e homber ta sigui maltrata e dama

Diahuebs atardi a drenta informe di cu un homber ta maltratando un dama na Wayaca, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

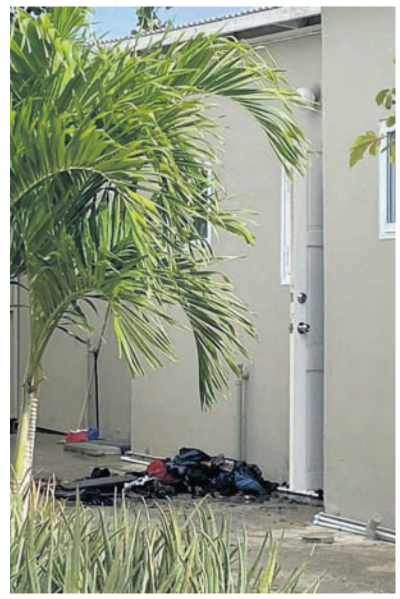
Na yegada di e patruya a bin compronde cu e homber jaloers aki tabata basta agresivo y a maltrata e dama pero ya el a bay caba y esaki no ta e prome biaha. Ta varios biaha e agresion aki a bin ta sosode y tin varios keho entrega. Polis a bisa e dama bay entrega un keho na recherche y a indica e dama kico e mester haci pa e no ricibi ningun maltrato mas.

Bomberonan a kibra porta di apartamento pa drenta paga candela

Diabierna mainta a drenta informe di un candela na un apartamento na Tanki Leendert, mesora a dirigi un unidad di bombero na e sitio.

Na yegada di bombero a nota huma ta sali for di un apartamento. Como no tabata tin hende den e apartamento ta contesta, bomberonan a bay over na kibra e porta drenta paden. Unabes paden a bin haya un cash'i paña na candela mesora a saca esaki pafo paga e candela y habri e cas pa saca e huma. Na e momentonan ey e habitante a yega y a tuma nota di lo susedido. Bomberonan tabata cerca y a actua mesora. Esey a scapa e lugar.

Polis a detene chauffeur burachi cu tabata core auto cu luz paga y a bay dal tras di un auto riba Sasakiweg

Diahuebs anochi a drenta informe di un accidente riba Sasakiweg, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu un chauffeur a bay subi Sasakiweg na e crusada banda di Eagle Aruba Resort y despues a hala na man robes di e caminda y diripiente un auto biniendo duro luz paga a dal su tras. Ora polis a bay atende cu e otro chauffeur tabata asina burachi cu casi no por a para riba su pianan y a detene pa a core auto sin luz, bao influencia y ocasiona accidente. Afortunadamente ningun hende a resulta herida.

Riba su cumpleaños yiu a sali trip y mainta mayornan preocupa cu e no a yega cas ainda!

Diahuebs mainta a drenta informe cu mayornan ta preocupa cu riba su cumpleaños nan yiu a sali trip pero no a yega cas ainda.

A bin resulta cu den oranan di madruga un pick-up a drenta mondi banda di e brug chikito na Balashi. Ora polis a yega cerca a nota cu e hoben lo ta burachi polis a detene y hib'e warda di polis.

Auto a kentel den un accidente na Bloemond

Diaranson mainta a drenta informe di un accidente cu hende herida na Bloemond. Mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin comprende cu aki ta trata di un accidente entre un Mitsubishi Grandis shinishi y un KIA Optima blanco. Ambos auto kier a pasa riba e caminda smal y nan a dal den otro, e impacto tabata fuerte y a pone cu e Mitsubishi Grandis kentel. Ambos chauffeur a resulta levemente herida. Ambulance a atende cu e victimanan y polis a tuma datos di e accidente aki.

Dama Hulandes Europeo di edad burachi deteni despues di a ocasiona accidente na rotonde Noord

Diaranson anochi a drenta informe di cu tin un Chevrolet Trax di huur coriendo masha malo mes riba e caminda di Ponton bayendo nort mesora a cuminsa dirigi patruyanan pa e area ni un rato despues e persona informando polis ta informa cu e auto a caba di accidenta na e rotonde Noord banda di e post di e patruyanan motorisa.

Na e momentonan ey e polisnan di e brigada motorisa cu tabata bayendo na e area a mira con e accidente a sosode. Nan a mira e auto subi e rotonde casi subi e isleta despues a bira na man drechi dal den banda di un Toyota 4-runner cu tabata bini di pariba para na e rotonde pa bay subi. Afortunadamente ningun hende a resulta herida. Polis a nota cu e chauffeur ta un dama di edad Hulandes Europeo di bishita na Aruba pero e dama tabata burachi y polis a deten'e.

Polis a detene homber bao influencia cu a bay haci fastioso na cas di su ex-pareha

Diahuebs madruga a drenta informe di cu tin un homber burachi cu a bay haci fastioso na un cas na Kibaima, mesora a dirigi patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin comprende cu e homber bao influencia a bin na cas di su ex-pareha y tabata haci fastioso. Polis a purba papia cu e homber pa e bandona e sitio y bay su cas pa e descansa, pero e homber no kier a haci caso di e polis. No a keda nada otro cu detene pa e no sigui molestia.

Team di polis anti-droga compaña pa unidadnan K9 cu razzia y accion na algun adres

Diaranson for di oranan di mainta por a nota e team special di polis anti-narcotica preparando nan mes pa un salida acompaña pa polisnan di e unidadnan K9, pa a haci algun entrada hudicial y detencion di hendenan envolvi den cultivo y bendemento di droga.

Nan a bay na algun adres y tabata mobilisa rapidamente pa diferente sitio. A purba pa haya contacto cu vocero policial, pero no tabata posibel pa haya un informe detaya y completo di e resultado di e accionnan aki.

Apple lo habri iPhone na tiendanan di aplicacion alternativo y baha tarifa na Europa pa cumpli cu regulacionnan

(AP) - Apple a revela un plan nobo pa baha algun di e bareranan competitivo cu nan a pone rond di su franquisia di iPhone, sinembargo e opcionnan nobo biniendo pa e consumidornan y desaroyadornan di aplicacion lo ta disponibel solamente na Europa pa cuminsa.

E anuncio diahuebs ta bini mientras Apple ta haci movidanan pa cumpli cu e regulacionnan Europeo cu e meta di duna consumidornan e scogencia pa usa e aplicacionnan alternativo y provee

desaroyadornan di aplicacion cu opcionnan pa evita paga tarifanan cu a bira un mina di oro pa e gigante den tecnologia. E cambio, cual tin plan di tuma luga den comienso di maart, lo inclui concesion cu Apple anteriormente a nenga di haci den su App Store, incluyendo baha e tarifanan cu nan ta colecta for di e desaroyadornan na Europa.

Mas notabel, Apple pa prome biaha lo permiti e usuarionan di iPhone na Europa usa App Store ademas di esun cu e compania ta opera. Tambe lo permiti e desaroyadornan ofrece un sistema di pago alternativo cu por yuda nan genera mas ganashi y potencialmente baha nan prijsnan. Sinembargo Apple ta bisa cu tin preocupacion cu habri su iPhone na otronan tambe lo aumenta e chens cu e consumidornan lo bay fuera di su sistema propietario y lo ser exponi na hackernan y otro problemanan di siguridad.

E compania ta tumando loke ta parce un paso riesgoso solamente pa cumpli cu e reglanan Europeo conoci como Digital Markets Act, cual ta drenta den efecto dia 7 di maart. Apple a priminti pa uni tur e cambionan compleho den un solo update, cual ta den schedule pa ser lansa den e 27 pais den e Union Europeo den comienso di maart. Un version pa test lo ser distribui prome na desaroyadornan di aplicacion.

Scolnan ta usando tecnologia di vigilancia pa catch studiantenan cu vape

(AP) - Sigaria electrico a inunda scolnan. E dispositivonan aki ta emiti un vapor cu ta contene concentracionnan halto di nicotina compara cu sigaria di tabaco. Miyones di menor ta ser reporta ta vape apesar di esfuersonan pa limita benta na muchanan bao e edad legal di 21 y prohibi e productonan di smaak preferi pa hobennan.

Scolnan den e nacion a inverti miyones di dollar den e ekiponan di vigilancia cu ta detecta e sigarianan electronico, hopi di nan sin informa e studiantenan. Algun districto a inverti miyones di dollar den e tecnologia pa monitor, incluyendo placa la alivio di COVID federal cu tabatin e intencion di yuda scolnan durante e pandemia y studiantenan su recuperacion academico. Material di marketing a nota e sensor, cu ta costa 1,000 dollar cada un, por yuda combati e virus pa medio di evalua e calidad di aire.

Algun districto ta combina e sensor cu camaranan di iguridad. Ora e ser activa pa un sensor di vaping, e camara por captura tur studiante cu sali for di e baño.

E por sorprende e studiantenan cu scolnan tin e tipo di tecnologia aki. Iglesias, ken a gradua den mei na Texas, a haya sa di e sensor despues cu un administrador di scol a drenta e baño ora cu algun studiante a cuminsa vape.

“Mi tabata impacta,” Iglesias a bisa. e administrador a purba saca afo ken tabata involucra pero na ultimo a laga tur e studiantenan bay. Studiantenan cu ser haya ta vape tambe por ricibi un citacion pa crimen cometi of un boet di 100 dollar. Studiantenan cu ser haya cu vape cu ta contene THC, e kimico cu ta duna marihuana su efecto, por ser aresta.

Por lo menos 90 studiante a enfrenta e tipo di acusacionnan aki. E districto a nenga di duna comentario riba e accionnan disciplinario cu ta tuma, bisando den un declaracion cu monitoreo di uso di vape ta atende un problema cu ta causando daño na e salud di e hobennan y muchanan.

“E detectornan di vape ta eficiente den detecta ora cu studiantenan ta vape, permitiendo nos atende e problema inmediatamente,” e scol a declara.

E sensornan ta promovi primeramente pa detecta e huma di vape of THC pero tambe por monitor sonido manera tiro of palabranan clave cu ta indica un posibel bullying.

“Loke nos ta mirando ta cu e districtonan ta cu nan ta bay stop e vape den scolnan cu esaki pero despues nos no kier un peso di 1,000 dollar cu e scolnan mester inverti pa un solo uso, toch?,” Rick Cadiz, vice presidente di benta y marketing na IPVideo a declara. “Nos kier pa esaki ta un inversion di termino largo.”

Piloto F1 Lando Norris a firma contracto di extension cu McLaren

(AP)—Piloto di McLaren, Lando Norris, a firma un contracto di extension cu e ekipo di Formula One diabierna.

E contract existente di e Piloto Britanico ta core te cu fin di 2024. E trato nobo ta sigura su servicionan hunto cu compañero Oscar Piastri pa varios temporada mas den un emparehamento emocionante. McLaren no a bisa pa con largo e contracto nobo ta.

"Ta sinti bon pa ta kedando," Norris a bisa. "Mi a crece cu McLaren y mi ta sinti mi na cas aki, e ekipo aki ta manera famia pa mi."

Norris a uni cu McLaren como un Piloto junior na 2017 y a bisa e test driver e siguiente aña. El a haci su debut den F1 na 2019 y tin 13 finalisacion riba podium. El a bira e tercer mas jong riba podium den historia di F1 ora el a tuma tercer luga na e Austrian Grand Prix den e campaña di 2020.

Norris ta tuma su prome pole position na e Brazilian GP di e ultimo temporada y a sigura seis finalisacion na segunda luga den un campaña consistente mientras McLaren a mehora pa di cuatro luga den e campeonatonan di constructor. Norris a keda na di seis luga den e campeonatonan di Pilotonan, un punto tras di Charles Leclerc di Ferrari, ken a firma un renobacion di contract diahuebs. Testing prome cu temporada ta cuminsa dia 21 di februari na Bahrain, cual tambe ta anfitriona e prome di un record di 24 careda dia 2 di maart. Strea di Red Bull, Max Verstappen, ta bayendo pa un di cuatro titulo di F1 tras di otro.

Sportsz4U: Prome evento Superkids Aquathlon un exito!

E prome evento Superkids Aquathlon a start sali riba bon pia: un total di no menos cu 37 atleta a registra den e diferente categoria, incluyendo atletanan cu pa prome biaha ta participa; mas cu claro cu nos ta yama nan bonbini!

E Superkids Aquathlon tabata e prome competencia di e serie di 5 careda di nos Superkids Program 2024 y a resulta super exitoso. Ta tin participacion individual como tambe relay-team: un atleta ta core e un otro ta landa. Tanto e atletanan, nan mayor y famia, como demas espectadornan a gosa di un bunita evento deportivo na Roger's Beach.

E siguiente evento ta Superkids Duathlon (core na pia, core bicicleta, core na pia), fecha: 20 di April 2024 na Baby beach. Atrobe por participa individual of cu relay-team.

Filosofia tras di Superkids Program
Eventonan di Superkids ta pa stimula pa mas tanto mucha experiencia e diferente disciplinanan di Triathlon, pero cu distancianan mas cortico; tambe pa e atletanan nobo, nos ta permiti pa nan participa cu paña di beach, cu nan keds y cu cualkier tipo di bicicleta (menos bicicleta electrico).
Participando na e eventonan di Superkids, nos ta spera cu mas mucha (atleta nobo) por scoge pa sigui practica Triathlon. Na final di e serie Superkids nos ta premia tur e atletanan cu a participa na tur e 5 evento di Superkids.

Pa tur evento, e siman prome, nos ofrece completamente gratis un training na e lugar di evento p'asina e muchanan nobo cera conoci cu e lugar di competencia. Tambe si ta interesa den mas training di swim, bike y run, por tuma contacto cu Sportsz4U via social media of acerca e coachnan pa mas informacion. Follow Sportsz4U Triathlon Academy riba Instagram y Facebook pa keda al tanto di nos eventonan.

Sportsz4U Kids Aquathlon
20 January 2024
Super Kids Tri Series

CAT A Female 6-7

Position	Bib	Name	Start	Run	T1/SWIM/T2	Run	Finish
1	3	KAELY GEERMAN	07:59:16.728	00:02:12.578	00:02:17.934	00:02:33.607	00:07:04.119

CAT B Female 8-9

Position	Bib	Name	Start	Run	T1/SWIM/T2	Run	Finish
1	14	LOUISELLE JARZAGARAY	07:59:16.728	00:01:56.464	00:02:20.419	00:02:24.713	00:06:41.596
2	16	JESSIE DE BIE	07:59:16.728	00:02:05.464	00:02:33.312	00:02:12.475	00:06:51.251
3	17	NOA BAKHUIS	07:59:16.728	00:02:34.507	00:02:39.570	00:03:19.331	00:08:33.408

CAT B Male 8-9

Position	Bib	Name	Start	Run	T1/SWIM/T2	Run	Finish
1	10	DEVYN HERNANDEZ	07:59:16.728	00:01:53.043	00:01:58.135	00:02:11.408	00:06:02.586
2	13	LUCAS BONNEVALLE	07:59:16.728	00:02:03.264	00:01:47.222	00:02:12.395	00:06:02.881
3	11	A DRIAN VROLIJK	07:59:16.728	00:02:10.576	00:01:48.997	00:02:23.252	00:06:22.825
4	8	GEYON EIGHTS	07:59:16.728	00:02:06.554	00:02:08.835	00:02:12.167	00:06:27.556
5	12	HAZE GESTERKAMP	07:59:16.728	00:02:18.154	00:02:21.693	00:02:15.468	00:06:55.315
6	7	ELIJAH PETERS	07:59:16.728	00:02:31.784	00:02:34.286	00:03:06.300	00:08:12.370

CAT B RELAY Female 8-9

Position	Bib	Name	Start	Run	T1/SWIM/T2	Run	Finish
1	35	JAZZENNE/JAZELLE ALBERTUS/ALBERTUS	07:59:16.728	00:02:00.526	00:02:22.977	00:02:28.466	00:06:51.969

CAT B RELAY MALE 8-9

Position	Bib	Name	Start	Run	T1/SWIM/T2	Run	Finish
1	34	ROWEN/KENDRICK TJON/TROMP	07:59:16.728	00:02:01.392	00:02:12.187	00:02:02.494	00:06:16.073

CAT C Female 10-11

Position	Bib	Name	Start	Run	T1/SWIM/T2	Run	Finish
1	22	KIDAGAKASH GALEA	07:35:58.440	00:04:20.613	00:03:59.315	00:02:13.022	00:10:32.950
2	21	KAYTHLIN THIEL	07:35:58.440	00:05:22.167	00:03:58.069	00:02:43.980	00:12:04.216

CAT C Male 10-11

Position	Bib	Name	Start	Run	T1/SWIM/T2	Run	Finish
1	19	ENZO CROES	07:35:58.440	00:03:49.147	00:02:57.574	00:01:52.795	00:08:39.516
2	18	MAEYSON KOCK	07:35:58.440	00:04:09.842	00:04:10.287	00:02:03.613	00:10:23.742
3	20	JEANDRICK ALBERTUS	07:35:58.440	00:04:43.049	00:05:52.813	00:02:28.910	00:13:04.772

SPORTSZ 4 U
Where the road to Gold begins!

Sportsz4U Kids Aquathlon
20 January 2024
Super Kids Tri Series

CAT C RELAY Female 10-11

Position	Bib	Name	Start	Run	T1/SWIM/T2	Run	Finish
1	36	JAY-D/EVIE ADELE FIGAROA/LEONARDO	07:35:58.440	00:03:54.671	00:04:21.919	00:01:41.238	00:09:57.828
2	37	DELANEY/MYLEIGH FIGAROA/VALDES	07:35:58.440	00:03:58.726	00:04:17.102	00:01:45.210	00:10:01.038

CAT D Female 12-13

Position	Bib	Name	Start	Run	T1/SWIM/T2	Run	Finish
1	27	CHLOE-NICOLE DIRKSZ	07:35:58.440	00:04:20.526	00:03:25.045	00:02:11.564	00:09:57.135

CAT D Male 12-13

Position	Bib	Name	Start	Run	T1/SWIM/T2	Run	Finish
1	24	XYON JACOBS	07:35:58.440	00:03:30.134	00:03:18.848	00:01:47.823	00:08:36.805
2	23	BENJAMIN MOLINA	07:35:58.440	00:04:10.303	00:04:16.680	00:01:57.352	00:10:24.335
3	25	KENDRY KOOLMAN	07:35:58.440	00:05:58.700	00:04:40.956	00:02:59.825	00:13:39.481

CAT E Female 14-15

Position	Bib	Name	Start	Run	T1/SWIM/T2	Run	Finish
1	28	EMMA GOBERT	07:11:21.299	00:05:32.182	00:05:46.711	00:06:25.217	00:17:44.110
2	31	GIOVANNA WERNET	07:11:21.299	00:05:45.053	00:05:40.973	00:06:53.706	00:18:19.732

CAT E Male 14-15

Position	Bib	Name	Start	Run	T1/SWIM/T2	Run	Finish
1	30	DYLAN GIEL	07:11:21.299	00:04:46.045	00:05:09.183	00:05:07.870	00:15:03.098
2	26	JEON FERNANDES	07:11:21.299	00:05:22.608	00:05:12.823	00:05:48.490	00:16:23.921
3	29	EDEN ANTERSYN	07:11:21.299	00:05:12.803	00:06:29.202	00:05:35.148	00:17:17.153

CAT F Male 16-17

Position	Bib	Name	Start	Run	T1/SWIM/T2	Run	Finish
1	33	JAYDERICK GEERMAN	07:11:21.299	00:04:54.701	00:05:07.492	00:05:50.948	00:15:53.141
2	32	GREGORY WERNET	07:11:21.299	00:05:03.873	00:05:24.640	00:05:46.563	00:16:15.076

SPORTSZ 4 U
Where the road to Gold begins!

Bay FC ta contrata Venezolano Deyna Castellanos

AP)—Bay FC di e Liga Nacional di Futbol Hende Muhe a adkiri centrocampista Deyna Castellanos via transferencia for di Manchester City, segun e ekipo expansion a anuncia diabierna.

E ekipo a bisa cu el a firma e internacional Venezolano na un contract pa 2026 cu un opcion pa un aña adicional. E lo uni cu Bay FC ora nan haya su recibo di visa y Certificado di Transferencia Internacional.

Castellanos, ken a gana e NCAA College Cup na 2019 na Florida State, a hunga cu Atletico Madrid entre 2020 y 2022. El a firma cu Manchester City prome cu e temporada di 2022-23. E tabatin cuatro gol den 28 aparencia den tur competencia pa Manchester City den su prome temporada cu e club. E temporada aki el a aparece den ocho wega cu un gol.

Castellanos ta capitan di e ekipo nacional Venezolano cu 22 gol den 38 wega di carera. E NWSL ta habri e temporada dia 16 di maart. Bay FC y Utah Royals ta participando den e liga e aña aki, treciendo e cantidad di ekipo participante pa 14.

Landando transgenero Lia Thomas ta puntra CAS pa cambia regla di prohibicion di careda como discriminacion

(AP)—Landado transgenero Lia Thomas a puntra corte di deporte Suisa pa cambia e reglanan impone pa World Aquatics cu lo prohibi e pa competi den caredanan elite di hende muhe y cu e ta bisa ta discriminacion.

E Court of Arbitration for Sport (CAS) a bisa diabierna cu el a registra e peticion di Thomas pero no a dicidi riba un fecha pa audiencia. Confidencialidad rondonando e caso a cuminsa september a ser kita despues cu esaki a ser reporta den media Britanico.

"Srta. Thomas ta buscando un orden for di CAS declarando cu e (reglanan di World Aquatics) ta inhusto, invalido y no tin forsa y efecto," segun e corte a bisa. World Aquatics a acorda riba reglanan na juni 2022 cu a prohibi hende muhe transgenero cu a experencia pubertad masculino di competi den caredanan di hende muhe. Tambe el a crea un categoria "habri" pa cual atletanan transgenero por ta eligibel.

Otro curpanan di deporte Olimpico incluyendo track and field y ciclismo a adopta reglanan similar cual apoyadonan ta bisa cu ta reconoce bentahanan fisico for di pubertad masculino cu atletanan ta retene pa hopi tempo despues di transiciona.

Reglanan di landamento a ser acorda lunanan despues Thomas, ken e tempo ey tabata un studiante na e Universidad di Pennyslvania, a gana un titulo nacional den e 500-yard freestyle. E resultadonan di Thomas den caredanan hende muhe a surpasa su resultadonan anterior den caredanan di hende homber.

Aunke e campeonatonan di NCAA a ser teni paso di e sistema di World Aquatics, Thomas a bisa cu e ta spera cu un dia e por competi den pruebanan Olimpico Merikano. "Srta. Thomas ta acepta cu competencia husto ta un obhetivo legitimo di deporte y cu algun regulacion di hende muhe transgenero den landamento ta adecua," e corte Suisa a bisa.
"Sinembargo, Srta. Thomas ta bisa cu e (reglanan) ta invalido y inhusto como cu nan ta discrimina contra dje," CAS a bisa, citando "E Charter Olimpico, e Constitucion di World Aquatics, y ley Suisa incluyendo e Convencion Europeo riba Derecho Humano y e Convencion di e Eliminacion di Tur Forma di Discriminacion contra Hende Muhe."

Thomas a argumenta "cu discriminacionnan asina no por ser hustifica como necesario, rasonabel, of proporciona pa logra un obhetivo legitimo di deporte," e corte a bisa. Casonan den CAS tipicamente ta haya audiencia di tres hues—cada un selecta pa e partidonan rival y e corte mes—cu por nenga hurisdiccion.

Oficialnan di futbol Egipcio ta sacrifica baca pa miho fortuna na Copa Africa

(AP)—Oficialnan di futbol Egipcio a sacrifica un baca den un oferta pa trece e ekipo nacional mas suerte durante e Copa Africa di Nacionnan.

Vocero di ekipo, Mohmed Morad, a conta AP diabierna cu e Asociacion di Futbol Egipcio a mata un baca y a distribui e carni pa hendenan cu mester na Cairo e dia prome. Egipto, cual ainda no a gana un wega den e torneo, ta hunga contra Congo den e ultimo ronda di 16 na San Pedro diadomingo. E vuelo di e ekipo for di Abidjan pa San Pedro a ser retrasa pa un ora diabierna.

E campaña Egipcio a encontra cu heridanan. E Pharaohs a perde nan miho hungado Mohamed Salah pa via di un herida na su hamstring den nan segunda wega di grupo, despues keeper Mohamed El Shenawy cu un schouder hala den e tercer y ultimo grupo di wega. Imam Ashour a ser hospitalisa diaranson anochi pa tratamento di hersenschudding despues di a haya golpi na cabes durante training. Desde e dia ey el a uni cu e ekipo atrobe.

Supuestamente hungadonan di Egipto a sacrifica un bishe durante training prome cu un wega cu a gana nan nan Copa Africa na Ghana na aña 2008.

E color blauw di Aruba ta e protagonista pa e competencia di fotografia di SMFA

Stichting Monumentenfonds Aruba (SMFA) ta organisa tur luna un competencia di fotografia cu un tema nobo. Pa luna di januari, den cuadro di e celebracion di dia di Betico a scoge pa e color blauw. E famoso color blauw di Aruba su bunita shelo, lama ta un sensacion global. Y nos por encontra blauw tambe den Aruba su herencia cultural. Pa e luna di januari nos ta challenge e publico pa captura e esencia di e color blauw di Aruba su herencia y tradicionnan den su diferente tono.

Con pa participa?
Post un fotograf riba bo Instagram account.
Uza e siguiente hashtagnan: #langlevenheterfgoed_blauw #langlevenherterfgoed #bibanosherencia
Menciona @langlevenheterfgoed y @monumentsfundaruba den bo post.
Ultimo dia pa participa ta 31 di januari 2024.

Algun tips:
-E tema principal ta herencia di Aruba y color blauw.
-Laga bo fotograf resalta cu un color di contraste manera por ehempel oraño.
-Probecha e actividadnan di celebracion di Dia di Betico pa busca e blauw di Aruba.
-Busca algo blauw pa resalta den bo fotograf, un detaye, un paña etc.
-Capta diferente tononan di blauw den bo fotograf.
-Pone atencion na detayenan manera portanan y bentana.
-Y probecha tambe e actividadnan di Carnaval pa captura e color blauw den e diferente parada y actividadnan.

Biba nos Herencia
Ta un proyecto organisa pa Stichting Monumentenfonds Aruba den cooperacion cu Monique Anrochte, diferente partner cultural y boluntario cu e meta pa medio di fotografía y Instagram comparti e herencia tanto material como inmaterial di Aruba cu un y tur. Pa e proyecto nos ta organisa diferente workshops, instameets y competencianan di fotografía pa asina conecta e participantenan na nos herencia cultural. Asina hunto crea un comunidad cu pasion pa herencia, cultural, arte y fotografía. Tur luna lo tin un premio diferente y e fotografnan di e challenge cu gana lo forma parti di un exposicion na final di e proyecto. Biba nos herencia ta un proyecto pa tur edad caminda na un manera interactivo y simpel por conoce y comparti Aruba su herencia cultural.

Pa mas informacion follow nos riba Instagram na @monumentsfundaruba / @langlevenheterfgoed of por tuma contacto na info@monumentenfondsaruba.com

Resultado Sorteo
26 januari 2024

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
5668	4400	1568	5568
2869	5162	SUPER5	2020
3753	3720	-	7045

MERDIA

CAT4CHI Sorteo # 4163	2424 / 7660 / 9779
MULTI-X	X2
BIG 4 Sorteo # 4163	5252
1OFF Sorteo # 2219	7253
ZODIAC Sorteo # 4163	2603 Scorpio
LUCKY 3 Sorteo # 1037	454
MULTI-X	FP

ANOCHI

CAT4CHI Sorteo # 8155	9545 / 5104 / 2696
MULTI-X	X2
BIG 4 Sorteo # 7199	6409
1OFF Sorteo # 1904	2611
ZODIAC Sorteo # 5958	7053 Scorpio
LUCKY 3 Sorteo # 888	722
MULTI-X	X2

LOTTO 5

Sorteo #		Joker	Letter
0	x Jackpot	Proximo Jackpot	
0	x Match 4+	310.000,-	
0	x match 4		
0	x Afl. 12,00		

LOTTO DI DIA: 04-06-08-11-26

Sorteo # 6369		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	74.000,-
11	x Match 4	
218	x Afl 8,00	

MINI MEGA: 01-14-16-21

Sorteo # 1631		Mega Ball: 11
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
1	x match 4	410.000,-
3	x Afl. 500,00	
46	x Afl 50.00	
74	x Afl.15,00	

MINI MEGA MEGA PLUS **Afl. 560.000,-**

KORSOU Sorteo #

Centraal Magazijn di BID ta muda

Bureau Interne Diensten, BID, ta bay muda bek pa su edificio na Sabana blanco 34-C. Pa e motibo aki BID lo ta cera pa publico entrante dialuna 29 di januari te cu diabierna dia 2 di februari.

BID lo reanuda su servicio entrante dialuna 5 di februari. Maneho y personal di BID ta pidi disculpa pa cualkier inconveniencia cu esaki por trece cune y na mesun momento ta yama danki p'e comprension y cooperacion.

King Classic Sudoku

		3	6	7				
				2		3	7	
7		5				9		
			9				8	
3		6			8			
4			3			2		1
		8			6		3	
	5						6	2
				5		1		8

Difficulty: ★★★★ 1/27

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord (close to the hotels)
Tel: 736-2952 or 593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Eagle	San Nicolas
Tel. 587 9011	Tel. 584 5712

EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Departamento di Asunto Social:

Cambio den e pago di bijstand pa districto di San Nicolas

En conexion cu parada di Carnaval "Jouvert Morning" cu lo tuma lugar dia 3 di februari 2024, lo tin cambio den e pago di bijstand unicamente pa districto di San Nicolas. Pago di bijstand pa districto San Nicolas lo tuma lugar diabierna dia 2 di februari 2024 di 8or di mainta pa 12or di merdia.

E cambio aki ta solamente pa e pago di bijstand pa luna di februari 2024 pa districto di San Nicolas. Tur otro districto e pago di bijstand ta tuma luga dia 3 di februari 2024.

Pa mas informacion por yama/Whatsapp/mail libremente na DAS:
- Whatsapp: 593-3118 (No por yama solamente Whatsapp)
- Via mail: bijstand@dsz.gov.aw
- Telefon: 528-1100/528-1110

Dia 31 di maart ta e fecha final pa entrega e 'verzamelloonstaat' y 'verzamelstaat opgaaf derden' entrante aña calendario 2024

En conexion cu cambio di ley

Departamento di Impuesto ta recorda cu e fecha final pa entrega e lista colectivo di salario (verzamelloonstaat of VZL) y e lista colectivo di pago na tercera persona (verzamelstaat opgaaf derden of VOD) ta 31 di maart.

Den añanan anterior, e fecha final tawata 31 di januari, pero a bin cambio di ley y awor tur aña e fecha final ta 31 di maart. Pa e listanan di aña 2023, e fecha final ta bira 1 di april 2024 debi cu 31 di maart 2024 ta cay den weekend.

Tur doño di trabou of comerciante mester entrega e listanan menciona den forma digital via e portal 'BO impuesto' di Departamento di Impuesto. E "verzamelloonstaat" y e "Verzamelstaat opgaaf derden" di aña 2023 ta disponibel den e portal e portal 'BO impuesto' entrante 1 di februari 2024.

Si un doño di trabou of comerciante no ta registra como usuario den e portal menciona, lo mester haci esaki mas lihe posibel. Pa registra como usuario di e portal mester haci un cita via: https://www.impuesto.aw/afspraak_maken_met_DIMP
Si un usuario no ta logra log in den e portal, e mes por cambia su password via e pagina di log in di BOi. E ta scoge "Password vergeten" of "Wijzig password" y sigui e instruccionnan. Si acaso no ta logra, e usuario por manda un e-mail na boi@im-

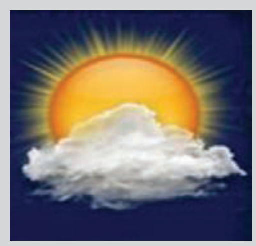

puesto.aw of yama 522 7437.

E doño di trabou of comerciante por yena e datonan rekeri den e portal mes of por scoge pa upload e file XML cu ta wordo produci door di su programa di payroll. Alabes tin e opcion pa uza e MS Excel filenan di Departamento di Impuesto cu yama "e-Verzamelloonstaat" y "e-Verzamelstaat Opgaaf Derden". Por baha e filenan aki for di e website di Departamento di Impuesto Loonbelasting | Departamento di Impuesto. Ta bon pa tene na cuenta cu no ta posibel mas pa entrega un USB-stick of manda e filenan via e-mail.

Departamento di Impuesto ta conseha tur contribuyente pa cumpli na tempo debi cu no ta bay tin prolongacion di termino. Keda sin entrega e 'Verzamelloonstaat' of e 'Verzamelstaat opgaaf derden' di aña 2023 lo por nifica cu e contribuyente lo por ricibi un cobransa adicional (naheffingsaanslag) inclui boet di Afl. 10.000 maximo.

Pronostico di tempo

Un alerta pa biento duro ta na vigor te mañan mainta 6'or. Un aviso pa boto chikito pa lama habri y specialmente areanan cerca di costa oost te noordwest ta na vigor.

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubla y generalmente seco
Den marduga y mañan: parciamente nubla cu un awasero pasahero te breve

Temperatura maximo 32 grado Celsius
Temperatura minimo 26 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 33 pa 38 grado Celsius
UV index: 8

Bahada di solo : 6:39 pm
Subida di solo : 7:06 am.

Biento:
Modera te basta fuerte for di generalmente direccion oost; Forsa 4 te 5 (20 te 39 km/ora, 11 te 21 nudo).
Den dia fuerte te duro den rafaga; Forsa 6 te 7 (40 te 61 km/ora, 22 te 33 nudo).

Situacion general di tempo pa proximo 24 ora:
E diferencianan grandi di presion di aire den Caribe lo bira menos durante e weekend aki, permitiendo e biento tambe relax un poco. Di otro un banda, algun area di nubia cu ta moviendo cu e biento pa region local lo bay produci un awasero pasahero te breve durante di dia.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protegi di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: modera, entre 2 pa 4 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: Generalmente modera te localmente poco bruto cu olanan di 5 pa 7 pia.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

" How I see things is how I choose to see things, a lot of the things I believe are the things I choose to believe"

With deep sympathy we announce the passing away of:

Beaumont Eric Andrews
Sunrise: October 09, 1979
Sunset: January 21, 2024

Left to mourn are his:

Mother:
Valarie Allen

Sisters:
Naketa Andrews
Shacona Andrews

Niece & Nephew:
Nickaela Fearon
Nickeil Fearon
Nicai Fearon

Aunts:
Amma Belle Allen
June Lowe
Ingrid Kuiperdal
Maria Sentano

Uncles:
Andy Centeno
George Centeno

Brother-in-law:
Nicholas Fearon
Ivan Ortega

Friends:
Andrea
Edwina
Christal
Khem
Orlando
Trudy

His funeral service will take place on Monday January 29, 2024 from 2 pm to 4 pm at Aurora Funeral Home. Cremation will take place in close family kring.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Lagrima y flornan por seca, su recuerdonan y tur loke el a haci y significa pa nos, lo keda graba pa semper den nos mente y curason. "Cerca Dios mi alma ta na paz, ta di DJ'E mi salbacion ta bin"
Salmo 62:1

Nos ta anuncia fayecimento di:

Brigida Tromp
*01-02-1935 †22-01-2024

Yiunan:
†Charline Lisette Hoek
Alexander Hoek y Ezra Croes

nieto y nieta nan:
Rutienne Geerman
Aimee Hoek
Adriaan Hoek
Leonardo Figaroa
Gilian Hoek

Rumannan:
†Marcial tromp
†Juliana Sevinger Tromp
†Ana Sevinger Tromp
†Atala Vingal Tromp
†Frank Tromp
†Julieta Tromp
Rosimbo Jacobs y famia

Sobrino(a)nan:
Marian y Fama
Silvia Tromp
Papi Tromp y Famia
Cristina Tromp y yiu
Norma Sevinger y yiu
Evelin Maduro Sevinger y famia
Gwendolyn Sevinger
Elvira Sevinger y yiunan
Aquiles Sevinger y famia
Claudia Gonzales-Sevinger
Vivian Magaly Sevinger y yui
Veronie
Rodney Vingal y famia
Gerald Vingal
Ingrid Tromp
†Sonia Tromp y yiu
Jenny Briezen Tromp y famia
Frank Papito Tromp
Shirley Kuiperi Tromp y famia
Diana Tromp y yiunan
Lesbia Abreu Tromp y famia
Mayra Tromp y yiunan
Luisito Tromp
†Urlita Jacobs

Primo(a)nan, bisiña y conocirnan
Amiga di cas: Gladys Perez, Aida Pieters, Rosalinda Ridderstap, Soledad Quandt, Mena Mateo, Pascual Marcial Ras
Demas famianan: Tromp, Hoek, Sevinger, Vingal, Jacobs, Klepper, Jansen, Koolman, Dirks, Maduro, Eman, Ridderstap, Quandt, Figaroa, Kolen, Croes, Navas-Perez.
Ta invita pa e acto di entiero lo tuma lugar diaranson 31 di januari 2024 na Misa Pro-Catedral San Francisco na Playa di 9 pa 11 am despues lo sali pa Santana catolico na Playa.
Nos ta pidi nos disculpa si den nos tristeza nos por a lubida un of otro famia.
Despues di entiero no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Mi mester tene mi curason semper habri na bista pa cielo pa e speransa di brisa celestia. Papia cumi Senor , pasobra bo sirbido ta scucha . Ta abo tin palabra di bida eternal . Papia cu mi , bisami algo cu di un manera of otro ta duna mi alma consuelo. Pero e biaha aki ta alaba y glorifica bo honor eterno .

Cu hopi tristeza na nos curazon pero agradecido pa tur locual e la hasi y ta significa pa nos, nos ta anuncia fayecimento :

Francisca Maria Ruiz
*** 04-12-1939**
† 22-01-2024

Su mayornan:
† Olimpio y † Anita Ruiz

Su rumannan:
† Juan Theodor Ruiz , Jachinta y famia
Carmen y Rogelio Thiel y famia
† Aureliano Ruiz y famia
Adolf y Lucia Ruiz y famia
Olga Ruiz
Eloy Ruiz y famia
Alicia y Frank Donato y famia
Glenda y Mito Donato y famia
† Margo y Leo Donato y famia

Su Iha : Charlin
Mescos su nieta nan stima :
Evangeline y Shamiray y Rayjen

Sobrino(a)nan y esposa(o), prima y primo nan

Su ex swa nan y cunan nan y demas famia :Ruiz , Thiel , Werleman , Donato , Dijkhoff , Franken , Henriquez, Tromp , Tromp , Penja , Britten, Figaroa

Su companeronan , staff I personal di Orquida Saba Oranjestad y tur bisina
Despensa nos si den nos tristeza nos por a lubida algun famia of conocirnan.

Nos ta lamenta cu despues di intierro nos no por ricibi condolencia na
cas .

Ta invita pa e acto di entiero lo tuma lugar Dialuna 29 di januari 2024 na Aurora Funeral Home di 9 pa 11 am despues lo sali pa Santana catolico na paradera

The Lord is my shepherd, I lack nothing. He makes me lie down in green pastures,
he leads me beside quiet waters,
He refreshes my soul.
He guides me along the right path for his name's sake.
Psalm 23: 1-3

We announce the death of

Mrs. Islande Jean Pierre
*15/12/1964 in Dessalines Haiti
†Died on 01/14/2024 Aruba

Daughter of Mr Emmanus Jean Pierre, and Thérèse Carius,
She left 3 children, Sherley Manise Castin, Bladjimy Castin, and Maudline Jean with her father Claudel Jean.
And his uncle Joseph Conservé Carius

Her brothers and sisters, Lagenie Jean Pierre, Hermann Jean Pierre, Eunante Jean Pierre, Marie Héleine Jean Pierre, Guerda Jean Pierre, Neila Jean Pierre, Hernson Jean Pierre, Marthe Jean Pierre, and all family Jean Pierre and Carrius
Her nephews and nieces Jacquelin Jean, Schneider Jean, Dimitry Lucien, and Madjena, Mathys, Lucas, Mede, Jean Pierre.
Herbi, Siensiana, Shanaika and Barge.

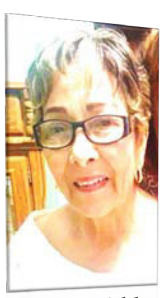
Her cousins Wilson and Safari Estinphon, Seinphra Jean Pierre and his wife Myrande, Faronel Charles and his wife Cleante, Yvose Jean Pierre, Emmania, Emmanuel, Bazelet Wisrick, Wilken Jean Pierre, Joseph Carius Marie Denise, Elucienne Jean Pierre, James Rico, Roselène, Lucmann Jean Pierre, Jacqueline, Mackendy, Jean Pierre, and family Lovius

Opportunity for condolences Friday Januari 26 at Royal Funeral Home from 7 to 9 pm

The burial will be held Saturday January 27 2024 at Royal Funeral Home from 9 to 11 am, then she will be laid to rest in the central cemetery in Sabana Basora.

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Lucinda Cantillo Orozco
*14-01-1946 - †23-01-2024

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Mi a puntra Hesus: "Hesus con hopi Bo ta stima mi?"
El a contesta mi: "Asina hopi".
Después el a habri su brasa nan y el a muri.

Marcela Catharina Werleman
Cariñosamente yama Tante Chela
*4 September 1948 - †22 Januari 2024

Mayornan: †Pedro y †Carmen Werleman-Carolina

Rumannan:
†Cerilio Werleman
Petra Werleman
Fabia Werleman
Eusebia (Ebia) Werleman
Sabino (Chillin) y Marlin Werleman-Koolman
Crispino (Freddy) Werleman
†Ika y Slaviša Pešic-Werleman
Elvira Werleman y Luis Mercedez
Candido (Candy) Werleman y Josefine Locadia
Mateo (Lino) y Gina Werleman-Figaroa

Sobrino y sobrinanan:
Sharine y yiu Mason, Yeager y yiunan Yadecienne y Yulanne
Sandra, Cindy y Raphael y yiunan Regerick, Jayzion y Azarael y demás famia
Rudselyn, Jósue, Candrick y yui Cylaine pareja Marielle, Stefan, Lindsay, Adair, Aimee y Patrick, Ciana

Tanta y Omonan:
†Francelina Caster y famia
†Maria Caster y famia
†Hilario y Joyo Thiel- van der Biezen y famia
†Alfredo y Marcolina Thiel-Wernet y famia
Florita Thiel y famia
†Alejandrina y Nai Gomez-Thiel y famia
†Rafai y Clarita Thiel y famia
†Helenita Koolman y famia
†Marianita y Julian Peter-Kock
†Crismo y Getreida Carolina-Maduro y famia
†Jacintho y Flor Carolina-Ochoa y famia
†Gregorio y Maria Carolina-Hernandez y famia
†Cecilia Carolina
Nicolaas y Estella Carolina-Ochoa
†Damasa Lacle y famia
†Jojo y Hilario Thiel- van der Biezen y famia
†Buchi van der Biezen y famia
†Tan y Chichi van der Biezen-Winterdaal y famia
Maria y †Luis Kock-van der Biezen y famia
Mena y Juan van der Biezen y famia
Pief y Helena van der Biezen y famia
Chito y Bea van der Biezen-Frans y famia

Primo y primanan, bisiñanan, demás famia y conocirnan:
Werleman, Carolina, Peña, Thiel, Caster, van der Biezen, Acosta, Ching, Vrolijk, De Voogd, Koolman, Pešic, Sanchez Callahua, Maduro, Locadia, Figaroa, Kelly, Curiel, Geerman, Kock, Peter, Flanegin, Hernandez, Ochoa, Lacle, Thijs, Dubero, Wever, Donata, Kock, Frans, van der Linden, Mercedez y Romero.

Ta invita amigo, bisiña y conocirnan pa asisti na:
Acto di condolencia lo tuma lugar diabierna, 26 di Januari 2024 di 7'or pa 9'or na Aurora Funeral Home.

Acto di entiero lo tuma lugar diasabra, 27 di Januari 2024.
For di 2'or di atardi defunto Marcela Werleman lo ta reposa na Misa Immaculada Concepción y después pa Santana Católico na Santa Cruz.

Nos ta lamenta cu después di entiero nos no por ricibi bishita di condolencia na cas.

Si den nos tristesa nos por a lubida di menciona un of mas familiar of ser keri, nos ta pidi nos mas sincero disculpa!

Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada. Den cunucu di yerbe berde e ta ponemi sosega. E ta hibami na awa trankil, pa mi bolbe haya forsa.
Salmo : 23

Cu profundo tristesa den nos curason, nos ta participa fayecimento di:

Russell André Maduro
*05-01-1951 † 21-01-2024

Na nomber di su:
Mama:†Sarah Margaretha Maduro-Leest
Tata: † Jose Maduro
Ruman nan: vda. Beatrix Maduro-Sint Jago y famia
†Frenky Maduro
Miranda Maduro
Robert Maduro y famia
Angel Maduro
Andresito y Belinda Maduro-Peña y famia
Rita Maduro y famia
Anthonito Maduro y famia
Gregorio Maduro y yui
Angelina Gross-Maduro y famia

Wela: † Catharina Leest-Tromp
Welo: † Cletano Leest
Tantanan: † Chidon Cameron- Leest y famia
† Maria Franken-Leest y famia
† Carmita De'Isle-Leest y famia na Aruba y Hulanda
† Aura Rodriguez-Leest y famia na Hulanda
Celedonia Kelly-Maduro
Omonan: † Capi y † Chichi Leest-Werleman y famia
Luis Maduro y famia
† Basilio Maduro
†Sixto y † Pina Maduro y famia

Prima y primonan, bisiñanan di Wayaca, su compañeronan y staff y personal di Maristella Savaneta, amigo y amiganan, demas conocirnan.

Demas famia: Maduro, Leest, Tromp, Werleman, Kelly, Cameron, Franken, De'Isle, Coffie, Rodriguez, Sint Jago, Peña, Gross y demas famia na Hulanda, Curacao y Suriname

Un danki special na tur personal di departamento Xoria na Maristella Savaneta y na su prima Glenda Franken. Na bida gran fanatico y hungador di Futbol. Fiel Fanatico di RCA.

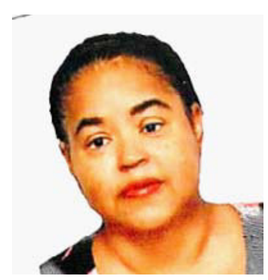
Ta invita pa asisti na e acto di despedida di Russell cu lo tuma lugar, diasabra, 27 Januari 2024 na Aurora Funeral Home di 2 pa 4pm, despues saliendo pa Santana di Catholico na Playa

Nos ta pidi nos disculpa si den tristeza nos por a lubida algun ser keri.

Disculpa nos pero despues di entiero nos no por ricibi bishita di condolencia na cas.

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Belkys Altagracia Payano de Hernandez
*30-01-1973 - †24-01-2024

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Advertencia cu Biden mester busca autorisacion prome cu sigui cu atakenan contra rebeldenan Houthi na Yemen

(AP) - Un grupo bipartisano di legisladornan ta treciendo dilanti preocupacion a causa di un serie di atakenan militar recien contra rebeldenan Houthi na Yemen, urgiendo e administracion Biden pa ricibi autorisacion congresional prome cu tuma mas accion militar.

Den un carta manda na President Joe Biden riba diabierna, un coalicion di 30 miembro di e cas a expresa nan oposicion fuerte na loke nan a describi atakenan Mericano "sin autorisacion" cu a sigui escala e confrontacion mas grandi den lama cu U.S Navy a mira den un decada. "Como representantenan di e personanan Mericano, Congreso mester cuminsa cu un debate robusto dilanti miembronan di servicio Mericano cu ta den caminda di peliger y prome cu mas placa di impuesto Mericano ta gasta riba otro guera mas,' e carta, lidera pa Rep. Ro Khanna, D-Calif., y Rep. Warren Davidson, R-Ohio a declara. "Ningun presidente, sin importa e partido politico, no tin e autoridad constitucional pa ignora Congreso ora ta trata topiconan di guera."

E autoridadnan, ken a bini for di derecha y iskierda di nan partidonan respectivo, ta representa un fraccion chikito den Congreso cu ta dudoso pa cu e nacion su rol den aumento pa loke ta trata Medio Oriente den lunanan recien. E Cas Blanco, di su parti, a defende e varios ronda di atakenan aereo cu nan a tuma den partnership cu Reino Uni desde comienso di januari den respuesta na loke tabata un campaña persistente cu drone di Houthi y atakenan misil riba barconan comercial desde e comienso di e guera entre Israel y Hamas den october.

Desde e comienso di e guera, Biden a skirbi varios biaha na Congreso declarando cu e atakenan a cumpli cu e 1973 War Power Act. E ley aki, aproba durante e guera di Vietnam, tin e funcion di ta un control constitucional riba poder presidencial pa declara guera sin consentimento di Congreso. E ta rekeri presidentenan notifica Congreso dentro di 48 ora di accion militar y limita e uso di forsa militar na 60 dia al menos cu Congreso obliga of declara guera. Sinembargo, legisladornan incluyendo un grupo Bipartisano di senadornan, a bisa cu un statuut di decadanan bieu no ta duna e president e "autoridad inmediato" pa tuma accion militar simplemente pa medio di notifica Congreso dentro di 48 e 48 ora stipula.

"Nos ta pidi pa bo administracion delinea pa nos e autoridad legal usa pa conduci e atakenan aki, y nos ta urgi bo administracion pa pidi autorisacion for di Congreso prome cu conduci cualkier atake no autorisa na Yemen," e legisladornan a skirbi.

Merca ta pausa fondo pa agencia di UN pa Palestinonan despues di acusacion cu empleadonan ta involucra den atake di Hamas

(AP) - U.N Agency for Palestinian Refugees a despedi un cantidad di su empleadonan na Gaza a causa di sospecha di a tuma parti den e atake di dia 7 di october na Hamas y otro militantenan na Israel, su director a informa diabierna, causando cu Merca a temporariamente pone pausa riba su fondonan.

E agencia, conoci como UNRWA, ta e agencia principal dunando ayudo na Gaza su poblacion den medio di e desaster humanitario causa pa Israel su ofensiva contra Hamas na Gaza causa pa e atake di dia 7 di october. UNRWA no a duna comentario riba e impacto cu Merca su pausa tin riba su operacionnan.

Hefe di UNRWA Philippe Lazzarini a bisa cu nan a termina contract cu "varios" empleado y a ordena un investigacion despues cu Israel a provee informacion acusando cu nan a hunga un rol den e atake. U.S State Department a bisa cu tabatin acusacion contra 12 empleado. UNRWA tabatin 13,000 empleado na Gaza, casi tur di nan Palestino, for di docentenan na scolnan cu e agencia ta maneha te na docternan, empleadonan medico y empleadonan di auxilio. Den un declaracion, Lazzarini a yama e acusacionnan "impactante" y a bisa cu e cualkier empleado "involucra den actonan di teror lo ta responsabel, incluyendo via persecucion criminal."

E no a elabora riba kico e empleadonan su supuesto rol tabata den e atakenan. Den e atake cu no a spera, Hamas su militantenan a kibra e heki di siguridad cu ta rondona Gaza y a drenta comunidadnan Israeli den e alrededor, asesinando 1,200 persona civil y secuestrando 250. "UNRWA ta reitera su condena den e terminonan posibel mas fuerte di e atakenan horibel di dia 7 di october" y ta haci yamado pa e libertad inmediato y incondicional di tur rehen Israeli, Lazzarini a bisa.

Desde e guera su comienso, Israel su asalto a asesina mas di 26,000 Palestino, mayoria hende muhe y muchanan y a herida mas di 64,400 otro, Gaza su Ministerio di Salud a reporta. E Ministerio no ta diferencia entre e combatantenan y ciudadanonan den e cantidad di morto. Mas di 150 UNWRA su empleadonan ta entre esunnan asesina, e cantidad di curpa perdi mas halto den mundo, y un cantidad di shelter di U.N a cay victima di bombardeo.

Merca ta stop fondo pa agencia di ONU pa Palestina despues di acusacion cu personal tabata involucra den atakenan di Hamas

(AP) — E agencia di ONU pa refugiadonan Palestino a despedi un cantidad di su trahadornan na Gaza sospecha di a participa den e atake dia 7 di october di Hamas y otro militantenan den sur di Israel, su director a bisa diabierna, impulsando Merca – e donador mas grandi di e agencia – pa temporalmente stop financiamento.

E agencia, conoci como UNRWA, ta e agencia principal suministrando ayudo pa poblacion di Gaza memey di e desaster ocasiona pa e ofensiva di Israel contra Hamas na Gaza, impulsa pa e atake di 7 di october. Oficialnan di UNRWA no a comenta riba e impacto cu e pausa den fondonan Mericano lo tin riba su operacionnan.

Hefe di UNRWA, Philippe Lazzarini a bisa cu a termina contract di 'varios' empleado y a manda un investigacion despues cu Israel a provee informacion acusando nan di tin un rol den e atake. Departamento di Estado Mericano a bisa cu tin acusacion contra 12 empleado. UNRWA tin 13mil personal na Gaza, casi tur di nan Palestino, variando di maestro di scol di e agencia te dokter, personal medico y trahadornan di ayudo.

Den un declaracion, Lazzarini a bisa cu e acusacionnan a causa shock y a bisa cu cualkier empleado "involucra den actonan di teror ta bay tin cu para responsable, incluyendo door di proceso criminal."

E no a elabora riba kico e supuesto atake di e personal tabata. Den e atake sorpresa sin precedente di Hamas, su combatientenan a kibra door di heki di seguridad rond di Gaza y a drenta comunidadnan Israeli cercano, matando 1,200 persona, mayoria civil, y secuestrando como 250. Otro militantenan a uni e masacre.

"UNRWA ta reitera su condena den e terminonan mas fuerte posible di e atakenan detestable di 7 di october" y ta exigi e liberacion inmediato y incondicional di rehennan Israeli, Lazzarini a bisa.

Potret di BBC.

Studiantenan na Grecia ta protesta contra plan pa introduci universidadnan priva

(AP) - Miles di studiante di universidad y sostenedornan di nan causa a participa den un protesta na Athens diahuebs den oposicion na plan di Grecia su gobierno conservativo di permiti universidadnan priva.

E manifestantenan, cu e lema "Studiantenan, Uni, Ta bay Gana," a marcha drenta e edificio principal di Athens University pasando estatuanan di e filosofonan antiguo Griego Plato y Socrates mientras nan tabata sigui e marcha na Athens central y polis di manifestacion tabata den posicion cla pa drenta accion.

Prome Minister Kyriakos Mitsotakis su gobierno centro-derechista ta pushando cu varios piesa clave di legislacion den e comienso di aña, probechando di un eleccion victorioso den 2023 y posicion lider den encuestanan di opinion. E ta argumenta cu e medidanan aki lo stop miles di Griego cu ta sali for di e pais cada aña pa studia y mantene habilidadnan vital den e pais. Sinembargo, oposicion ta bisa cu esaki lo kita e balor for di universidadnan publico, cual ya caba ta enfrentando problemanan cu fondo.

E gobierno a enfrenta un serie di protesta di varios grupo di profesional den simannan recien, causa pa e reformanan legislativo y e crisis pa cu e costo di bida den e pais. Den Grecia central diahuebs, agricultornan tabata usa tractor pa blokia seccionnan di un autopista, exigiendo sosten financiero adicional for di gobierno pa reduci e gastonan di produccion.

E gruponan di agricultor a conta The Associated Press cu nan tabatin reunionnan organisa diahuebs pa considera mas accion.

UE y Oficina di Derechonan Humano di ONU ta lamenta ehecucion di homber usando gas nitrogeno na Alabama

(AP) — Union europeo y Oficina di Derechonan Humano di ONU a lamenta ayera e prome ehecucion di un homber cu gas nitrogeno na estado Mericano di Alabama.

E 27 nacion di Union Europeo y e oficina di derechonan humano di ONU basa na Geneva, a bisa cu castigo di morto ta viola e derecho na bida y no ta disuadi crimen.

Kenneth Eugene Smith a ser mata riba diahuebs cu gas nitrogeno puro, e prome ehecucion di su tipo cu a pone Merca den linea frontal di e debate tocante castigo di morto.

Smith a parce di sacudi y convulsiona prome cu a keda declara morto na un prison na Alabama despues di inhala e gas a traves di un mask pa causa privacion di oxigeno.

"E tabata trocia y claramente tabata sufri," segun Ravina Shamdasani, vocero pa Oficina di Derechonan Humano di ONU, a bisa durante un sesion informativo regular di ONU na Geneva. "Na lugar di busca pa metodonan nobo cu no a test ainda pa ehecuta hende, ban djis pone fin na castigo di morto. Esaki ta un anacronismo cu no ta pertenece den siglo 21."

El a bisa cu hefe di derechonan humano di ONU, Volker Turk a skirbi na autoridadnan na Alabama tocante e asunto, y a bisa cu su oficina ta bay continua papia y usa "tur herment den nos toolbox" pa preveni otro estadonan di haci mescos.

Tabata prome biaha cu a usa un metodo nobo di ehecucion na Merca desde 1982, tempo cu a introduci inyeccion mortal cu despues a bira e metodo mas comun.

"Segun expertonan lider, e metodo aki ta un castigo particularmente cruel y inusual," e servicio diplomatico di UE a bisa den un declaracion. Tambe a expresa preocupacion cu e cantidad di ehecucion na Merca a aumenta aña pasa.

"A ehecuta 24 persona den cinco estado a pesar di un reduccion general stabiel di uso di castigo di morto na Merca desde 2020," a bisa. "Nos ta haci un yamado pa estadonan cu ta mantene e castigo di morto pa implementa un moratorium y move den direccion di abolicion, den linea cu e tendencia mundial."

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 27 Januari 2024 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

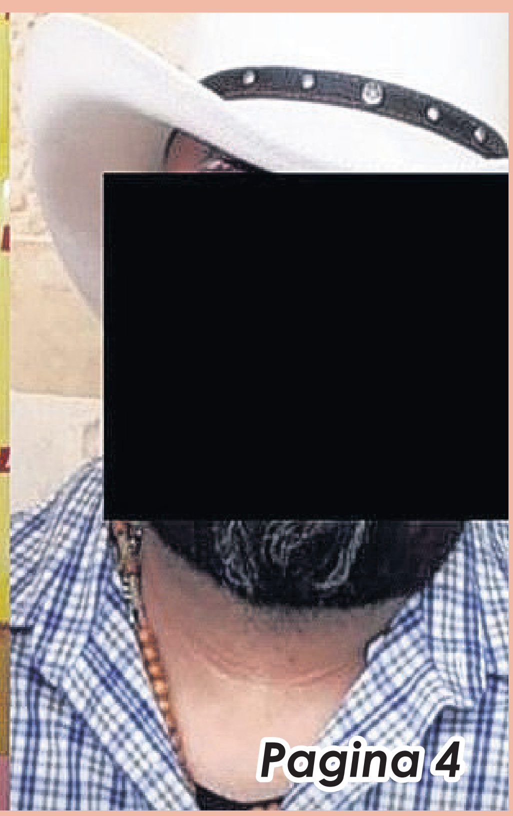
Aruba vierde Betico-dag

Pagina 3

Aanhouding in Kwihi-zaak: Wie en wat zijn betrokken

Pagina 4

Carmabi organiseert werkgroep voor Koninkrijk Klimaatagenda HOOFD

Pagina 8

Edward Maduro van de Douanevakbond (SADA)

"Internationale Douanedag is voorbij en het departement staat nog steeds voor veel uitdagingen"

Gisteren, op 26 januari, werd de Internationale Douanedag herdacht, waarbij de relevantie van dit openbare orgaan voor een land, specifiek voor Aruba, werd benadrukt. In dit kader nam Bon Dia Aruba contact op met de Douanevakbond van Aruba (SADA), waar de voorzitter aangaf dat de werknemers in dit vakgebied zich om verschillende redenen ontevreden voelen.

Edward Maduro verzekerde dat de Douaneafdeling de afgelopen jaren voor veel uitdagingen heeft gestaan. "Als douanecorps bevinden we ons niet op ons best moment, er is veel demotivatie en ontevredenheid over hoe de zaken gaan. Dit heeft bijvoorbeeld te maken met het feit dat we al jaren wachten op een nieuw gebouw.

Voortdurend zijn we bezig met zaken van ambtenaren, waarbij we het grote geval van salaris met de douanereorganisatie hadden, dat tot op de dag van vandaag, sinds 2018, nog steeds niet is afgerond. Dit zijn zaken die ambtenaren demotiveren."

Naast dit alles bracht hij naar voren dat er een gebrek is aan materiaal, "iets wat je zou verwachten, dat automatisch zou moeten zijn, dat je de dienst voorziet. En we proberen te werken met wat we hebben, in de zin van onderhandelen met het ministerie om op een punt te komen waar we gemakkelijker kunnen komen, omdat aan de ene kant we proberen te begrijpen dat ze ook een taak hebben om te vervullen, maar als je een douanedienst hebt die in de schatkist van de overheid 350 miljoen florin per jaar investeert, denk ik dat je er iets meer aandacht aan moet besteden om in ieder geval het benodigde materiaal te leveren," zei hij.

Dit zijn de uitdagingen die ze hadden en tot nu toe hebben, zoals Maduro aangaf. Ze vrezen dat deze uitdagingen zullen blijven bestaan, omdat volgens Maduro degenen die de beslissingen moeten nemen "misschien niet begrijpen of zich niet bewust zijn van het probleem. Misschien heb je ook een managementwet die ook niet veel helpt, dan wordt het een groter probleem. Als je een management hebt dat ondanks de uitdagingen die de werkgevers hebben, in dit geval de overheid, blijft proberen om te komen waar je moet zijn, dan blijf je je inspannen om daar te komen waar je moet zijn. Maar de grote meerderheid van ons voelt dat je niet alleen wordt genegeerd door de baas, maar ook door het management, waardoor je verder van huis bent," voegde hij eraan toe.

Uniformen zijn een ander punt dat Maduro heeft aangekaart als het gaat om de uitdagingen. Volgens hem hebben ze recentelijk uniformen gekregen die "niet van de beste kwaliteit zijn op veel gebieden, niet voldoen aan wat het uniform zou moeten vertegenwoordigen. In dezelfde sectie hebben ze een tekort aan materiaal om hun werk te doen. In het verleden hebben ze materiaal ontvangen van de Amerikaanse douane, maar van hun eigen werkgever of het materiaal dat ze nodig hebben om hun werk te doen, krijgen ze niet. Ongeveer 15 jaar geleden kregen we gereedschap en geavanceerde apparatuur om ons werk te doen, maar nu zijn die gereedschappen verouderd en zijn er geen nieuwe voor in de plaats gekomen. Ik neem aan dat ze donaties willen ontvangen. Het is jammer, want je ziet hoeveel geld de Douane in de staatskas stort, maar het benodigde materiaal om mee te werken is er niet," merkte hij op.

Voor hem zijn dit eenvoudige zaken die ze nodig hebben om controle uit te kunnen voeren op schepen of containers. Evenals de training die ze nodig hebben, "praktisch alles wat je nodig hebt om een goed getraind, goed opgeleid Douanecorps te hebben, met de benodigde tools voor het werk. Dit leidt ook tot demotivatie en ontevredenheid."

Bovendien bracht hij naar voren dat in het verleden het promotiegedeelte ook een ander probleem is dat "niet alleen bij de Douane voorkomt, maar in elk overheidsorgaan. Dit is een groot probleem; je hebt een afdeling Personeelszaken die niets menselijks heeft, en elke ambtenaar die zijn bevordering wil, moet een kruisweg bewandelen met het excuus van het Landspakket, dat een overeenkomst is met Nederland; maar de manier waarop dit wordt geïmplementeerd komt niet overeen met de daadwerkelijke afspraak op dat niveau. Als je dan ook naar het prestatiebeheer kijkt, is dit een ander punt dat niet alleen het Douanecorps demotiveert en frustreert, het geldt ook voor andere ambtenaren binnen de overheidsinstantie; dat is een ander onderwerp waar we mee bezig zijn. Indexering is nu ter sprake gekomen, wat veel dingen heeft die het Douanecorps zouden kunnen beïnvloeden," benadrukte Maduro.

Wat betreft het opleidingsgedeelte verklaarde hij dat ze een tekort aan personeel hebben en de reorganisatie niet kunnen voltooien. En niet te vergeten het nieuwe gebouw, waarvan Maduro beweert dat het bijna klaar was sinds 2016 en dat de regering later zei dat dit niet het geval was. "Jaren gaan voorbij. Voor de verkiezingen van 2021 beloofden ze dat dit zou gebeuren, maar de verkiezingen kwamen in 2021 en zelfs drie jaar later in 2024 is er nog steeds niets gebeurd, herinner je je de eerste steenlegging niet eens."

Om af te ronden, benadrukte Maduro de boodschap dat ze optimistisch blijven en geloven dat sommige zaken weer de goede kant op zullen gaan. "Onder collega's die ondanks alles hun werk doen, op tijd komen om hun 8 uur te vervullen, misschien gaan ze niet de extra mijl of tonen ze extra inspanning, maar ze doen wat ze moeten doen. En als vakbondsleiding proberen we ze toch te motiveren en het beroep dat we uitoefenen, hoe moeilijk het ook is, zal niet alleen ons als werknemers ten goede komen, maar het hele land Aruba. Met de hoop dat dingen in de toekomst zullen verbeteren en dat we terug kunnen komen naar waar het Douanecorps 20 jaar geleden stond," concludeerde hij.

Aruba vierde Betico-dag

Aruba vierde Betico-dag ter herdenking van de geboortedag van de vrijheidsstrijder Gilberto François "Betico" Croes. Het was een dag vol verschillende activiteiten over het hele eiland, en de bevolking van Aruba kwam naar buiten om te genieten en deze speciale dag te vieren.

Zoals gebruikelijk begonnen de officiële festiviteiten op de avond van 24 januari met de culturele manifestatie op het Betico Croes-plein, waar het publiek kon genieten van diverse culturele optredens en verschillende stands met lokale gerechten, ambachten, kunst en meer.

Betico-dag begon met de protocolaire ceremonie op 25 januari, donderdagochtend, op het Betico Croes-plein, georganiseerd door de Commissie Nationale Feestdagen (CCDN) samen met de regering van Aruba. Tijdens deze gelegenheid hield premier Evelyn Wever-Croes een toespraak waarin ze vertelde over het leven van de overleden Betico Croes en zijn indrukwekkende politieke carrière benadrukte.

Burgers konden gedurende de dag ook verschillende locaties op het eiland bezoeken waar activiteiten werden georganiseerd om Betico-dag te vieren. Een van de populaire activiteiten was een bezoek aan het Nationaal Archeologisch Museum Aruba (ANA).

Margarita Wever, hoofd van de afdeling Educatie en Presentatie van het Nationaal Archeologisch Museum Aruba, legde uit dat het museum speciaal voor Betico-dag open was van 10 uur 's ochtends tot 2 uur 's middags. Er waren verschillende leuke activiteiten voor families en ook nieuwe ervaringen.

Een andere veelbezochte activiteit vond plaats in het Nationaal Archief Aruba (ANA). Natalia Rodriguez, documentalist bij ANA, legde uit dat ANA in verband met Betico-dag zijn tentoonstellingsruimte had geopend met de naam "Diaspora Arubiano," die op 18 maart 2023 was ingewijd en zoals gebruikelijk elk jaar op 18 maart wordt vernieuwd.

Ze merkte op dat het huidige thema "Diaspora Arubano" is, een mix van de verschillende culturen van Aruba, inclusief een beetje slavernij. Naast dit onderwerp heeft ANA een sectie toegevoegd over Betico Croes, waarin zijn verhaal wordt verteld naast een verscheidenheid aan portretten.

Rodriguez benadrukte dat het doel van de Betico-dagactiviteiten was om een informatieve tour aan te bieden. Ze voegde eraan toe dat als er mensen zijn die geïnteresseerd zijn in een rondleiding door de tentoonstelling of het deel over Betico Croes, scholen of groepen een afspraak kunnen maken om een tour te krijgen.

Meeste verzorgers die in verzorgingstehuizen werken zijn niet gecertificeerd

Regering en Xavier University ondertekenen MoU voor certificeringsprogramma voor ouderenzorg

Maandagmiddag tijdens een persconferentie van de regering heeft Minister van Transport, Integriteit, Natuur en Zaken van Ouderen, Ursell Arends, een Memorandum of Understanding (MoU) ondertekend met Xavier University voor de certificering van verzorgers om de kwaliteit van zorg die ouderen in verzorgingstehuizen ontvangen te verbeteren.

Minister Arends legde uit dat de regering van Aruba de afgelopen maanden verschillende gesprekken heeft gevoerd met Xavier University over de ouderenzorg op Aruba en heeft gewerkt aan de recente ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden.

Hij benadrukte dat een van de ontwikkelingen die voortkwamen uit de gesprekken met Xavier University de ondertekening van een MoU tussen de school en de regering van Aruba is, waarin beide partijen zich inzetten voor vooruitgang op het gebied van onderwijs, innovatie en onderzoek met betrekking tot ouderenzorg.

Hij legde verder uit dat deze samenwerking een certificeringsprogramma zal bieden voor verzorgers om de kwaliteit van zorg in alle verzorgingstehuizen op Aruba te verbeteren.

"Dit is voor ons een uiterst belangrijk moment. We hebben besproken hoe we dit gaan bereiken en vandaag, via de MoU, verbinden de regering van Aruba, met name het Ministerie van Ouderen, samen met Xavier University, zich om het certificeringsprogramma te bieden," benadrukte de minister.

Minister Arends voegde eraan toe dat personen die al in de verzorgingstehuizen werken en zorg verlenen aan ouderen de eersten zullen zijn die het certificaat ontvangen.

President van Xavier University Aruba, Ravi Bhooplapur, legde uit dat de reden waarom ze deze samenwerking zijn aangegaan is omdat ze wereldwijd hebben opgemerkt dat ouderenzorg een uitdaging is, en met een groeiende bevolking zal één op de zes mensen in 2030 een oudere zijn.

Hij merkte op dat ze hebben opgemerkt dat Aruba zich in dezelfde situatie bevindt en verwacht meer dan 10.000 ouderen te hebben. "Ons volledige team heeft een plan uitgewerkt om mensen te trainen om hen op een adequate manier te ondersteunen, goede zorg te bieden en het lijden te minimaliseren, en om te werken met alle faciliteiten voor ouderenzorg op Aruba," benadrukte hij.

Bhooplapur gaf aan dat ze een certificeringsprogramma bieden zodat verzorgers een betere kennis hebben over hoe ze met ouderen moeten omgaan, wat de samenwerking tussen de hele gemeenschap zal versterken. "Xavier wil de sleutel zijn om mensen met betere kennis te hebben om voor ouderen en hun dringende behoeften te zorgen," benadrukte hij.

In antwoord op vragen van persleden legde Minister Arends uit dat de beslissing om dit certificeringsprogramma te introduceren werd genomen omdat tijdens het nationale forum voor ouderen verschillende kwesties werden besproken, waaronder de kwaliteit van zorg die momenteel wordt geboden in de particuliere verzorgingstehuizen.

Ze benadrukte dat om de kwaliteit van zorg voor ouderen op het eiland te verbeteren, ze zullen beginnen met het certificeren van het personeel dat in deze tehuizen werkt, evenals alle anderen die gecertificeerd willen worden om kwaliteitszorg te bieden.

De minister benadrukte dat dit een verplichting is die ze hebben, gezien de groeiende vraag naar kwaliteitszorg naarmate de ouderengroep in de gemeenschap blijft groeien.

"We moeten de juiste en gecertificeerde personen hebben om deze dienst te verlenen. Dat is onze toewijding als de regering van Aruba en als het Ministerie van Ouderen. Dit is een van de onderwerpen die tijdens het nationale forum naar voren zijn gebracht, en we zijn begonnen met het aanpakken van dit onderwerp op deze manier om de zorgkwaliteit te verbeteren, dit zal ook gepaard gaan met andere veranderingen die zullen plaatsvinden in de hele zorgketen op Aruba," benadrukte hij.

Minister Arends legde ook uit dat op dit moment certificering geen verplichte eis is voor degenen die zorg gaan verlenen aan ouderen. Hij voegde eraan toe dat er een moment zal komen waarop verzorgers voor ouderen gecertificeerd moeten zijn, maar op dit moment wordt deze verandering nog niet opgelegd en gaan ze samen met de verzorgers door dit proces, maar in de toekomst zal het een vereiste worden om gecertificeerd te zijn.

De minister benadrukte dat op dit moment helaas de meeste verzorgers die in verzorgingstehuizen voor ouderen werken niet gecertificeerd zijn.

Wat betreft de details van de cursus, gaf hij aan dat de duur van de certificeringscursus nog niet definitief is vastgesteld, maar zoals Minister Arends aangaf, is het de bedoeling dat dit een certificeringscursus wordt die in mei of september van dit jaar van start gaat en een duur heeft van negen maanden tot een jaar.

Hij voegde eraan toe dat hij ook in gesprek zijn om een kortere versie van de cursus aan te bieden voor degenen die al werken en sneller gecertificeerd willen worden.

Wanneer zaken verkeerd uitpakken…*Krijgt het management de schuld…?*

We zijn nog geen maand onderweg in het nieuwe jaar en Aruba maakt al de eerste 'black-out' mee. Lastig voor de burger en het bedrijfsleven die dit weer moeten ondergaan, maar we moeten wel hieraan gewend raken omdat kennelijk toch geen verbetering onderweg is. Logisch dat er krachtige woorden te horen zijn van de verantwoordelijke minister, dat is wel het minste. Maar verder gaat hij ook niet want per slot van rekening zijn dat hun 'eigen mensen' die ze daar hebben neergezet. In ieder geval wordt het nu wel tijd om daadkrachtiger op te treden om te voorkomen dat dit soort incidenten blijven plaatsvinden. We moeten in principe geloven dat het management en personeel van het bedrijf niet proberen slecht werk te leveren, maar kennelijk zijn er structurele problemen te onderkennen in de wijze waarop het bedrijf opereert. Bovendien zou het zo kunnen zijn dat langzamerhand het moment nadert dat de geïnstalleerde capaciteit moet worden uitgebreid om de situatie van falen beter in de hand te hebben, ook door beter onderhoud. Als medium is het moeilijk zicht te krijgen op wat er binnen het bedrijf plaatsvindt voor wat betreft de toekomstplannen voor modernisering en uitbreiding. Uit de verklaring van de betreffende minister kunnen we opmaken dat hij vindt dat black-outs tot het verleden zouden moeten behoren gezien de grote investeringen die er gedaan zijn en dat het duidelijk is dat dit doel nog niet is bereikt. De vraag is echter of die genoemde investeringen wel tot doel hadden ervoor te zorgen dat stroomuitval tot het verleden behoort. Het klopt dat die apparatuur veel geld heeft gekost, maar maakt dit werkelijk een verschil wanneer er iets gebeurt, dat een onderdeel van het geheel uitvalt en dat dit dan niet de andere eenheden meesleept die nog in bedrijf zijn? Dat is volgens het management wat er gebeurd is en dat is ook wat zal blijven gebeuren omdat de gedane investeringen niets hebben veranderd aan de opzet van de installaties.

In het algemeen is het zo dat er voldoende reservecapaciteit aanwezig moet zijn om geregeld onderhoud te kunnen plegen aan alle onderdelen om te voorkomen, of in ieder geval zoveel mogelijk te beperken dat er uitval plaatsvindt terwijl zo'n onderdeel in bedrijf is. Daar komt geen 'rocket science' bij kijken, dat is het geval in welk industriële installatie ook. Dus de vraag aan het management, en ook aan de minister: is er voldoende reservecapaciteit aanwezig om gedegen geregeld onderhoud te garanderen? Wellicht moet hierin nog worden geïnvesteerd om dit te bereiken? Het komt ons nogal makkelijk voor om te roepen dat de investering heel fors was, dus "moet men er maar voor zorgen dat alles goed draait". Naar ons inzicht beginnen we hier op het verkeerde been. Laten we dan even een kijkje nemen hoe de vraag naar elektrische energie zich ontwikkeld heeft in de afgelopen jaren. Volgens cijfers die de Centrale Bank heeft gepubliceerd geeft een vergelijking van de energieconsumptie van 2019 en 2022 (2023 is nog niet beschikbaar) aan dat in 2022 de consumptie nog een fractie onder het niveau van 2019 lag: 0,01%. Anderzijds was het aantal aansluitingen in diezelfde jaren gegroeid met 3,6%, terwijl de toename van het aantal gebruikers is gestegen met 4,8%. In 2022 waren er in totaal 52.949 aansluitingen en 49597 gebruikers. Als we verder in het verleden kijken kunnen we zien dat in de laatste 10 jaar de consumptie niet uitzonderlijk is gestegen maar wel dat er een aanzienlijke groei is geweest in het aantal aansluitingen en gebruikers. In 2012 waren er 45.075 aansluitingen en 41.337 afnemers. Vergeleken met 2022 is dat een toename van 7.874 aansluitingen (+17,5%) en 8.260 afnemers (+19,9%), terwijl de consumptie in 2022 maar 3,7% meer was dan in 2012.

De conclusie is dat, hoewel we verwacht zouden hebben dat de aanzienlijke groei in aansluitingen en afnemers geleid zou hebben tot de noodzaak de geïnstalleerde capaciteit fors op te voeren, is er geen sprake van een toename in de consumptie die daartoe aanleiding zou geven. De vraag waarmee we blijven zitten is of het ontbreken van de noodzaak tot capaciteitsuitbreiding ook geleid heeft tot minder bezorgdheid over de noodzaak om voorop te blijven lopen in modernisering en verbetering, los van de bescheiden toename van de consumptie. We kunnen ons voorstellen dat in de laatste tien jaar het bedrijf turbulente tijden heeft meegemaakt, overwegend veroorzaakt door het beleid vanuit de politiek in die periode. Verschillende plannen kwamen naar boven om de opzet van het bedrijf te wijzigen, variërend van de invoering van LNG (twee maal), gas vanuit een afvalverwerkend bedrijf (mislukt), windenergie (geslaagd), zonne-energie (is er eigenlijk wel productie?) en tenslotte het initiatief om met waterstof aan de gang te gaan. Intussen blijft meer dan 90% van de productie komen uit het gebruik van zware stookolie (HFO) en in de genoemde jaren hebben we ook geen echte vooruitgang gezien in de richting van meer vernieuwbare energie. Bovendien blijft het dus onmogelijk om een stroomlevering zonder onderbreking te garanderen, met weinig zicht op de toekomst. Tegelijkertijd maken we propaganda voor onze voorhoedepositie in de regio op toeristisch gebied, terwijl onze infrastructuur daar niet aan beantwoordt. Wellicht is het probleem van de stroomonderbrekingen eigenlijk niet het ergste, vergeleken met wat ons nog te wachten staat met de afvalwaterzuivering, waar men absoluut geen haast maakt met de aanpak. Het wordt tijd dat er een urgentiebeleid komt voor de verschillende aspecten van onze infrastructuur en dan niet allen omwille van het toerisme, maar in de eerste plaats voor de gemeenschap die recht heeft op een gedegen antwoord. Als zaken verkeerd lopen, is het niet alleen het management dat daarin verantwoordelijkheid draagt.

Aanhouding in Kwihi-zaak: Wie en wat zijn betrokken

Op maandag heeft de Landsrecherche een man met de initialen E.M.G.K. en een vrouw met de initialen M.S.M. gearresteerd in het onderzoek Kwihi. Het Openbaar Ministerie (OM) meldde dat de man K. eerder in november 2023 al was gearresteerd.

In lokale media verschenen berichten waarin werd vermeld dat deze twee verdachten meerdere uren werden ondervraagd door de Landsrecherche in verband met deze zaak. In dit geval wordt vermoed dat verschillende personen, waaronder E.M.G.K. en M.S.M., op frauduleuze wijze geld van Aruba hebben ontvangen via dit bouwproject.

Arrestatie Op 21 november meldde het OM dat E.M.G.K. was gearresteerd, een persoon die wordt beschouwd als vriend, rechterhand en voormalig coördinator van voormalig minister van Transport, Communicatie en Primaire Sector, Chris Romero. Destijds meldde het Openbaar Ministerie echter dat K. op vrije voeten was gesteld "wegens persoonlijke omstandigheden". Niettemin werd op dat moment al aangegeven dat K. verdachte bleef in de zaak.

Kwihi-zaak Het onderzoek in de zaak, die bekend staat als 'Kwihi', begon in februari 2021 met huiszoekingen onder leiding van een rechter-commissaris op verschillende adressen die verband hielden met het onderzoek naar enkele dienstverleningsovereenkomsten die waren gesloten onder voormalig minister Chris Romero tijdens zijn ambtstermijn.

De huiszoekingen vonden plaats op vier adressen waar bedrijfsadministratie, computers en verschillende harde schijven werden meegenomen, die cruciale elementen zijn voor het onderzoek van de Landsrecherche.

De Kwihi-zaak betreft overeenkomsten voor dienstverlening in de periode 2017-2021 die waren gesloten met verschillende rechtspersonen.

Belangrijkste verdachten Vanaf het begin zijn de belangrijkste verdachten in de Kwihi-zaak exminister Romero, zijn voormalige coördinator K. en de vrouw geïdentificeerd als M.S.M. M. staat vermeld op de Kamer van Koophandel van Aruba als eigenaar van het bedrijf MADBOR CONSULTANCY. Dit bedrijf fungeerde als een uitzendbureau voor de voormalige functionaris, en er wordt vermoed dat het op frauduleuze wijze geld van Aruba heeft ontvangen via dit bouwproject.

Het Openbaar Ministerie onderzoekt ook of het geld dat deze personen - Koolman en Maduro - hebben gebruikt om een digitaal nieuwsplatform te kopen dat actief is op de Arubaanse markt, afkomstig is van strafbare feiten. Als dit het geval is, kan dit het onderzoek volledig veranderen.

Ook werd gemeld dat de Landsrecherche de andere partner van het digitale nieuwsplatform heeft opgeroepen om als getuige een verklaring af te leggen in dit specifieke geval. Op dit moment zijn de resultaten van deze onderzoekslijn nog niet bekend.

Wat wel bekend is, is dat de drie belangrijkste verdachten nog steeds onderwerp van onderzoek zijn, en geleidelijk aan komen de feiten met betrekking tot deze zaak naar voren.

Regering Aruba laat speeltijd verlopen? *In onderhandeling financieel toezicht…?*

Na de goedkeuring in het Arubaanse parlement van de wijzigingen in de lokale wet op het financieel toezicht (LAft), blijven de regering van Nederland en Aruba aan tafel om zich verder te buigen over de rijkswet op het financieel toezicht die er nog moet komen, wat van meet af aan de wens van de Nederlandse regering is geweest. Maar het is zonder twijfel stil geworden op dat front, al heeft de Arubaanse premier bevestigd dat er wordt gepraat, en de Nederlandse verantwoordelijke staatssecretaris heeft laten weten dat er wel wordt gesproken maar dat er nog geen vorderingen worden geboekt. Wat is er eigenlijk aan de hand? Is de interesse om de zaak af te ronden verdwenen? En los van het thema zelf, zijn er wellicht verschillen van inzicht omtrent de urgentie om tot een akkoord te komen?

Naar ons inzicht is hier sprake van een fenomeen dat ook een rol speelt in de huidige politieke situatie in de Verenigde Staten, waar een gewezen president, en opnieuw kandidaat voor het presidentschap én voor een eventueel langdurig gevangenschap, hemel en aarde beweegt om, zoals dat in Amerikaanse sporttermen heet, 'to run out the clock'. Het maakt niet uit hoe als de resterende speeltijd maar zonder verdere kleerscheuren wegtikt. De vertraging die nu al is opgelopen in de procedures van de rechtszaken tegen de ex-president kan nu al tot gevolg hebben dat die niet meer vóór de presidentsverkiezingen in november a.s. worden opgestart En als hij de verkiezingen zou winnen, wat echt niet tot de onmogelijkheden behoort, kan hij ervoor zorgen dat een groot deel ervan geëlimineerd wordt. Daarbij speelt het verkiezingssysteem van het land, met de getrapte verkiezingen via kiesmannen per deelstaat, soms in het nadeel van degene die in totaal de meeste stemmen behaalt. Zoals in 2016 het geval was toen deze nu ex-president miljoenen stemmen minder kreeg maar toch naar het Witte Huis ging.

Maar onze aandacht gaat hierbij niet uit naar de Amerikaanse verkiezingsperikelen alhoewel die ook voor ons van belang zijn. W richten ons meer op de pogingen op Aruba 'to run out the clock' in de confrontatie met de Nederlandse regering vanwege de onderhandelingen over de rijkswet op het financieel toezicht die de Arubaanse regering duidelijk niet wenst. We zien verschillende commentaren over een mogelijk op handen zijnde akkoord tussen beide partijen, met op de achtergrond de, ogenschijnlijk niet te versmaden, verlaging van de rente die wordt geheven over de uitstaande coronaleningen die Aruba moet terugbetalen. We zijn van mening dat nogal wat mensen veel te optimistisch zijn in hun inschatting van het effect van deze 'stimulans' die het Nederlandse parlement dacht te kunnen opleggen in de onderhandelingen met de regering van Aruba. Wie zegt dat het extra gewicht van die rentebetalingen in de komende jaren ertoe zal leiden dat de Arubaanse regering zo spoedig mogelijk akkoord gaat met het Nederlandse voorstel voor genoemde rijkswet? We denken dat integendeel zaken, ook om electorale redenen, eerder in tegengestelde richting zullen gaan. Het is juist aantrekkelijk geworden om een akkoord zo lang mogelijk te blijven uitstellen en we zien ook de mogelijkheden om dit te doen, niet om dit te rechtvaardigen maar we kunnen ons wel de gedachte achter deze vertragingstactiek voorstellen. Hoe gaat dat dan in z'n werk?

Om te beginnen is er al een lokale toezichtwet in werking die, net als de beoogde rijkswet, Aruba de verplichting oplegt om aan dezelfde vereisten te voldoen, met dezelfde sancties als die rijkswet, eenmaal in werking, op zou leggen. Zolang de Arubaanse regering aan die vereisten voldoet lijkt het ons moeilijk om deze te betichten van ondeugdelijk bestuur, in ieder geval niet waar het de openbare financiën betreft. En daar dit voorstel tot rijkswet op grond van consensus tot stand moet komen, hoe gaat de Nederlandse regering dan een consensus forceren als men niet beschikt over een sterke sanctie om dat te bewerkstelligen? En dat terwijl de Arubaanse regering zelf geen urgentie ziet, met een lokale wet in werking. De sanctie die de Nederlandse regering en parlementariërs voor ogen hadden was uitgerekend die hoge rente op de coronaleningen, maar nu blijkt dat de Arubaanse regering dit als blufpoker heeft beoordeeld en uitgespeeld en ervoor heeft gezorgd voldoende middelen in huis te hebben via fiscale maatregelen, in ieder geval voor de eerstkomende jaren, om deze extra kosten te kunnen betalen.

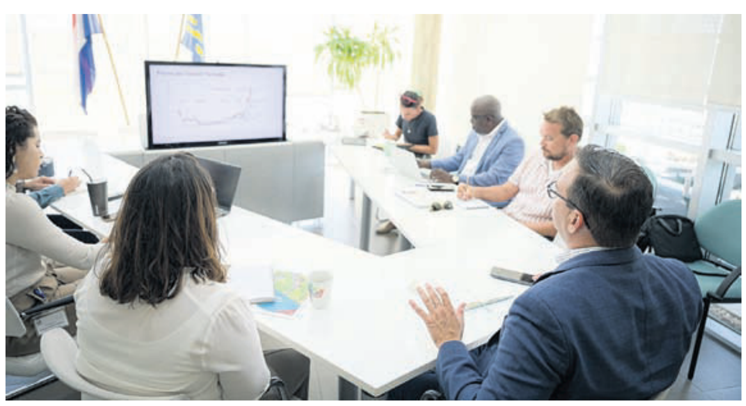
Dit alles brengt ons bij het huidige scenario waarin Aruba uiteraard een zekere welwillendheid ten toon zal spreiden en aan tafel zal blijven, maar enige vooruitgang boeken zal wel een ander verhaal blijken. Bovendien onderhandelt de staatssecretaris vanuit een zwakke positie want, hoewel zij een parlementair mandaat heeft als demissionaire bewindspersoon om de onderhandelingen te voeren, als de zaken echt stroef gaan lopen dan zal de kwestie toch blijven liggen voor de nieuwe regering. Maar, wat is er dan waar van de commentaren dat een rechtse regering minder geduld zal tonen met Aruba, is dat dan niet een groot risico? Dat hangt er maar van af hoe men dit beoordeelt. Naast een minder begripvolle houding die ongetwijfeld aanwezig zal zijn, wat zijn eigenlijk de wapens die de nieuwe regering meebrengt naar een eventuele confrontatie? Eigenlijk niet meer dan de huidige demissionaire regering straks achterlaat. Om tot een consensuswet te geraken zal men Aruba moeten overtuigen, want voor een interventie op grond van een ander artikel van het Statuut bestaat er geen situatie die dit rechtvaardigt. Nogmaals, het wapen in de vorm van extra rente op de leningen is nutteloos gebleken.
Om de speeltijd te laten verlopen tot aan de verkiezingen in 2025 lijkt een opgave, maar is niet onmogelijk. Een poging om de zaak te forceren door een Arubaanse goedkeuring van de rijkswet af te dwingen zou de relaties binnen het Koninkrijk behoorlijke schade kunnen toebrengen. En, zoals eerder gezegd, de Arubaanse regering maakt het niets uit dat er meer betaald moet worden omdat zij dat niet moeten ophoesten, maar wij wel…

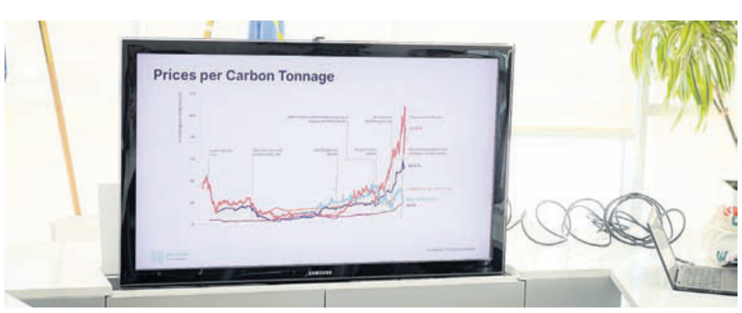
Veelbelovende resultaten in eerste fase onderzoek Carbon Trading voor duurzaam economisch model

Onlangs heeft de Metabolic Foundation de eerste fase van een onderzoek afgerond om de toegankelijke opties voor carbon trading op Aruba te verkennen.

Als een opmerkelijke stap naar een duurzaam en inclusief economisch model, heeft Minister Geoffrey Wever laten onderzoeken wat de potentiële voordelen zijn van "carbon trading", een sleutelinitiatief in het Actieplan 2023-2025: de overgang van Aruba naar een duurzaam en inclusief economisch model. Deze innovatieve benadering is gericht op het analyseren van de kansen en voordelen van het kopen en verkopen van koolstofkredieten op Aruba.

Het doel van het onderzoek was om te bepalen hoeveel CO2-kredieten (1 credit = 1 ton CO2) Aruba kan produceren (via verschillende projecten) en wat hun waarde kan zijn, zowel op dit moment als in de toekomst, om zo de haalbaarheid te meten om deze aan individuen en/of internationale organisaties te verkopen/kopen.

Carbon trading is gebaseerd op het concept dat individuen of bedrijven die verantwoordelijk zijn voor CO2-vervuiling "carbon credits" kunnen kopen van entiteiten die actief bijdragen aan het milieu. Deze bijdrage kan bijvoorbeeld worden geleverd door de ontwikkeling van zonne-energieprojecten, het ondersteunen van natuurreservaten of andere duurzame initiatieven die CO2-emissies verminderen of elimineren.

Op basis van de veelbelovende resultaten van het onderzoek is besloten om door te gaan naar de volgende fase. Deze fase heeft tot doel een pilotproject te creëren waarin de aankoop en verkoop van carbon credits op de internationale markt wordt getest. Dit zal worden gedaan door verschillende bestaande carbon trading-platforms over de hele wereld te verkennen die op Aruba kunnen worden geïmplementeerd. Deze volgende fase zal profiteren van de expertise van de Metabolic Foundation en andere partners met de nodige kennis om de doelstellingen van dit project te bereiken.

Op de lange termijn kan carbon trading worden gebruikt als een instrument dat niet alleen een nieuw economisch model creëert, maar ook bijdraagt aan een duurzamere ontwikkeling. "De stap van Aruba naar carbon trading is niet alleen een economische strategie; het vertegenwoordigt een toewijding aan een meer duurzame en verantwoorde toekomst, waarbij economische groei wordt afgestemd op milieuzorg," concludeert minister Geoffrey Wever.

Volgens Minister Arends

In februari zullen RWZI-installaties worden geprivatiseerd

Minister van Transport, Integriteit, Natuur en Zaken van Ouderen, Ursell Arends hield een persconferentie waarbij hij tijdens de vragenronde met de persleden inging op het onderwerp van RWZI en aankondigde dat uiterlijk eind februari alle RWZI-installaties geprivatiseerd zullen worden.

Minister Arends benadrukte dat het probleem van Bubaliplas niet iets van nu is. Hij legde uit dat sinds 1997 het Departamento di Obras y Urbanismo (DOW) de overheid heeft geïnformeerd dat de RWZI haar capaciteit heeft overschreden, en al in 2002 was er het eerste gerechtelijke geval waarin de eigenaar van een hotel de overheid voor de rechter bracht.

Hij merkte op dat in 2018, toen hij nog geen parlementslid of regeringsfunctionaris was, hij het RWZI-onderwerp als een nationale kwestie naar voren bracht en de discussie over dit onderwerp begon. Hij ging verder met uitleggen dat op het moment dat dit kabinet werd gevormd, er gezamenlijk met de coalitiepartner en de huidige premier werd overeengekomen dat een deel van het beheer van zowel vloeibaar als vast afval onder het Ministerie van Natuur zou vallen.

Hoewel de operaties worden gecontroleerd door DOW, gaf de minister aan dat het beheer van zowel vloeibaar als vast afval onder het Ministerie van Natuur valt.

Minister Arends voegde eraan toe dat er een commissie is opgericht die heeft deelgenomen aan besprekingen over de privatisering van de RWZI's en het rioleringsnetwerk. Volgens hem zullen er aanzienlijke investeringen plaatsvinden, en de wet voor privatisering is al naar de Raad van Advies gegaan en is teruggekeerd. Momenteel werkt DWIZ aan het aanvullende rapport. Eenmaal voltooid, zal de wet terugkeren naar het parlement en, zoals hij aangaf, wordt verwacht dat dit in februari zal gebeuren.

Hij meldde dat in de laatste dagen van 2023 hij, vanuit zijn ministerie, iets meer dan 400 duizend florin heeft geïnvesteerd, samen met andere instanties in de gemeenschap die ook financiële toezeggingen hebben gedaan. Deze investeringen zijn gedaan om de impact van het vonnis van de rechter in de zaak van Amsterdam Manor tegen het land Aruba te minimaliseren.
"Op deze manier voldoen we aan het vonnis en verminderen we de impact op Aruba, maar ook op dit gebied," benadrukte hij.

De minister benadrukte dat sinds de status aparte al bekend is dat er veranderingen moeten komen in de manier waarop de RWZI's worden beheerd; er zijn momenteel drie RWZI's. Hij meldde dat in februari deze RWZI's geprivatiseerd zullen worden.
"We zullen niet alleen op korte termijn, maar ook op lange termijn oplossingen hebben voor hoe we hiermee omgaan. Deze regering richt zich op oplossingen, en daar blijven we op gericht, echte oplossingen brengen voor de Arubaanse gemeenschap die geen impact hebben op onze economie," benadrukte hij.

Hij benadrukte dat als de overheid zich houdt aan wat ze zich heeft verbonden met betrekking tot het beheer en de investeringen die in de RWZI's moeten plaatsvinden, de overheid niet noodzakelijk de dwangsom van tienduizend florin per dag tot een totaal van 250 duizend florin aan Amsterdam Manor hoeft te betalen volgens het vonnis in deze zaak.

De minister gaf aan dat volgende week de apparatuur die aanwezig is in de RWZI weer operationeel zal zijn, zoals door DOW aan hem en de premier is gemeld.

Hij voegde eraan toe dat de bioaugmentatie-injectie zowel in het rioleringsnetwerk als in de installatie zelf plaatsvindt en volgens hem positieve resultaten oplevert omdat de slechte geur die werd veroorzaakt door Bubaliplas is verminderd.
Minister Arends meldde dat op 30 januari hij een vergadering heeft met het bedrijf dat verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de bioaugmentatie op Aruba, om een update te krijgen over alle lopende werkzaamheden en de effectiviteit ervan.

"De oplossing is in zicht. Uiterlijk februari zal RWZI geprivatiseerd worden door een bedrijf genaamd AWSS (Aruba Wastewater Sustainable Solution). Ze hebben al financiële toezeggingen om te investeren in een volledig nieuwe RWZI, maar op korte termijn zullen ze ook investeren in een mobiele RWZI die een totaal van 4500 kubieke meter water kan verwerken," legde de minister uit.

Hij ging verder met uitleggen dat de huidige installatie 4500 kubieke meter water verwerkt en dat er een mobiele installatie zal worden toegevoegd om dezelfde hoeveelheid extra te verwerken. Op deze manier kan alle binnenkomende water worden verwerkt en voldoen aan internationale normen. Ondertussen wordt er geïnvesteerd in de ontwikkeling van een volledig nieuwe installatie.

Tijdens het afgelopen weekend had de minister een ontmoeting met de eigenaar van het hotel Amsterdam Manor om hem op de hoogte te brengen van de stappen die de regering van Aruba onderneemt.

"Voor mij is dit een kritieke situatie. Ik neem mijn verantwoordelijkheid met veel volwassenheid en wil zeker ook vertrouwen bieden. Uiteindelijk moet je soms het respect van anderen verdienen, dus ik neem mijn verantwoordelijkheid met veel respect en garandeer de particuliere sector dat de nodige stappen worden genomen om de impact van de RWZI op hun bedrijfsvoering, maar ook op onze economie, te minimaliseren," benadrukte hij.

Volgens Van Huffelen is er geen vooruitgang in de onderhandelingen met Aruba

Deze week, tijdens een virtuele persconferentie met Nederlandse media, heeft de Staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties, Alexandra van Huffelen, commentaar gegeven over de Rijksministerraad die afgelopen vrijdag heeft plaatsgevonden.

In verband hiermee bevestigde ze dat Aruba en Nederland nog steeds aan tafel zitten voor onderhandelingen, maar ze zei dat "er geen vooruitgang is", volgens een verslag van de online nieuwsbron NoticiaCla.

Aanvankelijk verzekerde de Staatssecretaris dat ze nog steeds aan tafel zit om met Aruba te onderhandelen. NoticiaCla vroeg of er vooruitgang is geboekt in de onderhandelingen, maar Van Huffelen weigerde dit te bevestigen. "Er is geen vooruitgang," antwoordde ze.

Tegelijkertijd bevestigde ze dat Aruba sinds 1 januari rente begon te betalen over de schuld die Aruba bij Nederland heeft opgebouwd voor liquiditeitssteun tijdens de Covid-19-pandemie. Deze rente bedraagt 6,9 procent, aangezien er nog geen overeenkomst is bereikt over een rijkswet voor financieel toezicht (RAft). Zodra er een overeenkomst is over dit punt, zal de rente dalen.

Gevraagd of ze Aruba in de nabije toekomst zal bezoeken, gezien haar recente bezoeken aan Bonaire en Curaçao maar niet aan Aruba, antwoordde ze dat dit niet het geval is. Ze gaf echter aan dat de premier van Aruba, Evelyn Wever-Croes, Nederland zal bezoeken "binnen enkele weken" en dat de twee leiders elkaar persoonlijk zullen ontmoeten.

Start van Agroforestry Sintropic-project op scholen

Basisschool Washington als eerste om voedseltuin te ontvangen

Deze week hield Minister van Transport, Integriteit, Natuur en Zaken van Ouderen, Ursell Arends, een persconferentie om de start van het agroforestry sintropic-project op basisscholen aan te kondigen. Hij maakte bekend welke scholen zullen deelnemen en welke school als eerste een voedseltuin zal ontvangen.

Hij legde uit dat het agroforestry sintropic-project een initiatief is waarbij de deelnemende scholen duurzame ondersteuning ontvangen van zowel Santa Rosa Aruba als Living Soil, evenals van de overheid van Aruba, om een tuin te ontwikkelen die voedsel levert en zo de waarde van landbouw in de toekomstige generatie te bevorderen door middel van duurzame technieken.

Minister Arends gaf aan dat het Ministerie van Natuur dit project financiert en samenwerkt met Santa Rosa Aruba en Living Soil om de scholen te begeleiden en te ondersteunen, zowel bij de benodigde materialen als bij de uitvoering van dit project.

De bewindsman voegde eraan toe dat het personeel van de scholen en de vrijwilligers training zullen krijgen om beter geïnformeerd en voorbereid te zijn op de technieken van agroforestry sintropic, zowel voor onderhoud en verzorging als voor het planten van gewassen. Tegelijkertijd zal er ook worden gewerkt aan de implementatie hiervan in het schoolcurriculum.

Minister Arends heeft aangegeven dat zoals bekend is, vorig jaar op 1 november de regering van Aruba dit project heeft gelanceerd en de bijbehorende platform dat basisscholen de kans heeft gegeven om zich te registreren en deel te nemen aan dit project.

Hij legde uit dat het oorspronkelijke plan was om in totaal 10 basisscholen te selecteren, maar gezien het grote aantal inschrijvingen, heeft de regering ervoor gekozen om uiteindelijk 13 scholen deel te laten nemen aan dit project, waaronder 13 basisscholen en ook IPA.

De basisscholen die zullen deelnemen aan het agroforestry sintropic-project zijn Basisschool Washington, Primario Kudawehca, Colegio Hilario Angela, Colegio Conrado Coronel, Pius X School, Caiquetio School, Sint Paulus School, Play2Whizz Campus, Basisschool Dornasol, Paso pa Futuro School, Mon Plaisir School en Grof Van Zinzendorf School.

Hij benadrukte dat IPA ook zal deelnemen om de leraren bekend te maken met de agroforestry-techniek en het belang ervan voor de primaire sector. Op deze manier, samen met de leraren die worden voorbereid om de toekomstige generatie te begeleiden, kunnen ze ook helpen het belang van landbouw aan de kinderen over te brengen.

De minister informeerde dat de eerste school die de voedseltuin zal ontvangen, Basisschool Washington is, en dit zal plaatsvinden vandaag, zaterdag 20 januari. Hij voegde eraan toe dat het plantproject zal lopen van januari tot juni 2024.
"Ik wil nu al een oproep doen aan de hele Arubaanse gemeenschap om samen bij te dragen, te helpen, vrijwilliger te zijn bij dit project, zodat we samen deze voedseltuinen kunnen creëren op deze 13 scholen," benadrukte Minister Arends.

Ludwig Rasmijn van Santa Rosa Aruba legde uit dat Santa Rosa Aruba vanaf het begin betrokken is bij het project, samen met Living Soil, met betrekking tot de aspecten die te maken hebben met uitrusting en machines. Hij voegde eraan toe dat Santa Rosa plantages, gezonde voeding en projecten op scholen ondersteunt.

"In ons deel van Santa Rosa, dragen we allemaal ons steentje bij. Ook elke andere workshop, elke andere vorm van onderwijs die we kunnen geven op het gebied van aanplant, gezonde voeding, we van Santa Rosa zijn altijd bereid om daarbij te helpen," benadrukte Rasmijn.

Sra. Rose Barros van Living Soil Aruba legde uit dat in mei 2022 Living Soil een van de eerste agroforestry-projecten heeft uitgevoerd op de Prinses Amalia School. Minister Arends bezocht het project en gaf aan dat dit is wat alle basisscholen op Aruba nodig hebben, en nu is het agroforestry sintropic-project op basisscholen een realiteit.

Barros vervolgde met uitleggen dat ze, op de manier waarop ze het project hebben opgezet, helpen met de trainingen en de pre-screening van de scholen hebben uitgevoerd. Ze is verantwoordelijk voor het trainen van alle betrokkenen bij agroforestry sintropic en helpt scholen vervolgens ook met hoe ze dit in het schoolcurriculum kunnen implementeren.

Ze voegde eraan toe dat ze tijdens het project hulp hebben ontvangen van DOW, dat de groenafvalfaciliteit heeft geopend om zo hout te verkrijgen voor de realisatie van het project.

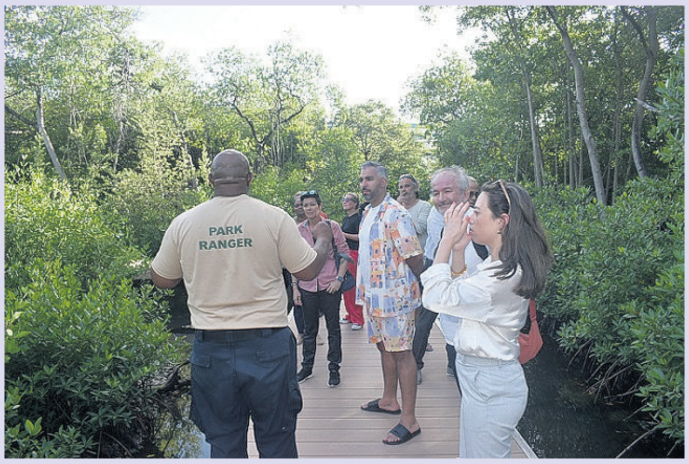
"Elke school ontvangt alle hulp van ons, maar ze hebben ook jouw hulp nodig. Ze hebben veel planten nodig, allerlei soorten tuinafval, om naar de scholen te brengen. Ze hebben het nu nodig, maar ook op de lange termijn," benadrukte Barros.

Minister Arends legde uit, als reactie op een vraag van een perslid, dat de regering van Aruba zich heeft gecommitteerd om dit project te financieren, gezien de visie van de regering op landbouw in Aruba om een commerciële sector te creëren, een nieuwe economische pijler.

Hij benadrukte dat om dit te bereiken, het belangrijk is om bij de toekomstige generatie te beginnen, omdat zij degenen zijn die zullen bijdragen aan deze ontwikkeling. Met dit project wil de regering de toekomstige generatie stimuleren en hen bekend maken met duurzame landbouwtechnieken.

"Bij Prinses Amalia eten de kinderen al uit deze voedseltuin en het eten dat ze consumeren is ook gezond. Dit heeft ook een ripple-effect waarbij we jongeren stimuleren om gezonder te leven door gezonder te eten, maar meer dan dat, er is ook een waardering, waardering en passie voor landbouw," benadrukte de minister.

Carmabi organiseert werkgroep voor Koninkrijk Klimaatagenda HOOFD

(CuraçaoChronicle) – Op maandag 22 januari verwelkomde de Caribbean Research & Management of Biodiversity (Carmabi) Foundation vijfentwintig beleidsmakers van de werkgroep Koninkrijk Klimaatagenda. De werkgroep is op Curaçao om concrete oplossingen te bedenken voor de klimaatagenda.

Deelnemers aan deze vergadering van vier landen (Curaçao, Sint Maarten, Aruba en Nederland, inclusief Bonaire, Sint Eustatius en Saba) bezochten het Curaçao Reef Mangrove Park in Otrobanda en het Carmabi Science Center in Piscadera. Beheerders van het Mangrove Park en wetenschappers verzorgden een rondleiding, bespraken de huidige impact van klimaatverandering op Curaçao en schetsten de benodigde acties om vitale Curaçaose ecosystemen, zoals mangroven, zeegras en koraalriffen, te behouden. Het Mangrove Park biedt de lokale bevolking en toeristen een unieke kans om dit uitzonderlijke ecosysteem van dichtbij te bekijken. Mangroven spelen een cruciale rol bij het beschermen van de kust tegen erosie, dienen als kraamkamers voor veel rifvissen en voorkomen dat sediment het kwetsbare rif bereikt tijdens regenval. Met minder frequente maar intensievere regenval en een toename van krachtigere stormen en orkanen als gevolg van klimaatverandering, wordt de rol van mangroven steeds belangrijker.

Op koninkrijk niveau zijn overeenkomsten gesloten voor natuurbescherming in het Caribisch gebied, onder andere via het 'Protocol betreffende speciaal beschermde gebieden en wilde dieren', algemeen bekend als het SPAW-protocol. Dit protocol ziet toe op de bescherming van vitale componenten zoals zeegras, mangroven, koralen en papegaaivissen. In gesprekken met de werkgroep presenteerde Carmabi actuele voorbeelden, waarbij de noodzaak werd benadrukt voor verbeterde inspanningen om deze bedreigde soorten te beschermen, aangezien hun populaties momenteel snel afnemen.

Het recente koraalverbleking, dat de koraalriffen rond Curaçao ernstig heeft beschadigd gedurende de afgelopen maanden, dient als illustratie van de gevolgen van klimaatverandering. Langdurige zeewatertemperaturen boven de 29 graden Celsius in 2023 hebben ertoe geleid dat veel koralen zijn verbleekt en uitgehongerd. Hoewel sommige koralen herstellen bij afnemende temperaturen, blijft de schade aan het koraalrif aanzienlijk. Onderzoek geeft aan dat papegaaivissen een cruciale positieve rol kunnen spelen bij het bevorderen van natuurlijk herstel.

Carmabi streeft ernaar organisaties en initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan de bescherming en duurzaam beheer van ecosystemen op en rond Curaçao. De organisatie heeft haar hulp aangeboden aan de werkgroep om verbeterd natuurbeheer op de eilanden tot stand te brengen.

Nederlandse regering evalueert ENNIA-overeenkomst in komende weken

(CuraçaoChronicle) – De Nederlandse regering is van plan de ENNIA-oplossing grondig te onderzoeken en de overeenkomst in de komende weken te evalueren. Staatssecretaris Alexandra van Huffelen van Koninkrijksrelaties hoopt dat experts binnen enkele weken een indicatie kunnen geven van de haalbaarheid van de overeenkomst.

De staatssecretaris deelde deze informatie tijdens een online persconferentie.
"Nederlandse experts zullen de overeenkomst beoordelen. Dit zal zo snel mogelijk gebeuren om te beslissen of de overeenkomst goedkeuring krijgt van de Nederlandse regering," verklaarde Van Huffelen.

Op 15 december bereikten de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS), samen met de regeringen van Curaçao en Sint Maarten, een overeenkomst over het oplossen van problemen met ENNIA. Vorige week werd bekend dat het College financieel toezicht (Cft) ook groen licht heeft gegeven aan de regering om door te gaan met de huidige Ennia-oplossing op tafel.

Als onderdeel van de oplossing moet Curaçao een aanzienlijk bedrag toewijzen in de begroting voor de komende dertig jaar. Het Cft erkent echter risico's verbonden aan deze begrotingsreservering. Het is nu aan Nederlandse experts om de oplossing voor de verzekeraar opnieuw te beoordelen.

Nieuw inspectiebeleid voor horecagelegenheden in Curaçao na incident met kabinetsmedewerker

(CuraçaoChronicle) – Het Ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN) heeft plannen om nieuw beleid te implementeren voor inspecties bij horecagelegenheden. Deze beslissing volgt op een incident met een medewerker van het kabinet.

Na een inspectie door de autoriteiten moest Restaurant Greenhouse in Santa Maria sluiten omdat het niet voldeed aan de hygiëneregels. Volgens minister Javier Silvania heeft een minister vervolgens opdracht gegeven om het restaurant onmiddellijk te heropenen, maar de specifieke minister wordt niet bekendgemaakt.

Het incident kwam aan het licht via de media terwijl Silvania in het buitenland was. Bij zijn terugkeer naar Curaçao startte hij onmiddellijk een onderzoek, waarvan de resultaten al bekend zijn en besproken zijn met premier Gilmar Pisas. De kabinetsmedewerker die naar verluidt de regels heeft overtreden, heeft een officiële waarschuwing ontvangen.

Silvania betreurt de situatie en neemt snel actie door nieuw beleid te formuleren. Hij hoopt dat de Technische Hygiënische Zorg (THZ), verantwoordelijk voor het uitvoeren van inspecties bij horecagelegenheden, haar werk effectief kan voortzetten.

"THZ voert inspecties uit in het kader van ziektepreventie en het verminderen van situaties die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid", zegt Silvania. Hij prijst THZ en erkent de uitdagingen waarmee ze worden geconfronteerd bij het sluiten van horecagelegenheden.

Daarnaast wordt er een protocol ontwikkeld om de samenwerking tussen ministeries voor hygiëne-inspecties te reguleren, waarbij duidelijkheid wordt geboden over autoriteiten en verantwoordelijkheden voor alle betrokkenen. Silvania verwacht dat dit de inspecties gerichter en efficiënter zal maken.